

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVĽHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

Evidenčné číslo: 107003/I/2020/36086129769126148

**FINANČNÁ ANALÝZA PODNIKOV
Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVA
NA SLOVENSKU**

Diplomová práca

2020

Bc. Branislav Holko

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVHOHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

**FINANČNÁ ANALÝZA PODNIKOV
Z ODVETVIA POĽNOHOSPODÁRSTVA
NA SLOVENSKU**

Diplomová práca

Študijný program: Ekológia a manažment
Študijný odbor: Finančné riadenie podniku
Školiace pracovisko: Katedra finančného riadenia podniku
Vedúci záverečnej práce: Ing. Jozef Lukáč, PhD.

Košice 2020

Bc. Branislav Holko

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Bc. Branislav Holko

Študijný program: finančné riadenie podniku (Jednoodborové štúdium, inžiniersky II. st., denná forma)

Študijný odbor: ekonómia a manažment

Typ záverečnej práce: Inžinierska záverečná práca

Jazyk záverečnej práce: slovenský

Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Finančná analýza podnikov z odvetvia poľnohospodárstva na Slovensku

Anotácia: Študent v diplomovej práci prostredníctvom viacerých metód finančnej analýzy analyzuje finančné zdravie poľnohospodárskeho podniku, pričom sa bude zaoberať aj stavom finančnej výkonnosti viacerých podnikov v tomto sektore.

Vedúci: Ing. Jozef Lukáč, PhD.

Oponent: Ing. Cecília Olexová, PhD.

Katedra: KFRP PHF - Katedra finančného riadenia podniku PHF, Košice

Vedúci katedry: Ing. Jana Simonidesová, PhD.

Dátum zadania: 19.09.2019

Dátum schválenia: 27.09.2019

Ing. Jana Simonidesová, PhD.

vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum: 15. apríl 2020

.....

Bc. Branislav Hoľko

Pod'akovanie

V úvode diplomovej práce by som sa chcel poďakovať vedúcemu práce Ing. Jozefovi Lukáčovi, PhD., za ústretový prístup, cenné rady a pripomienky, ktoré mi písaní diplomovej práce venoval. Zároveň by som sa chcel poďakovať mojej rodine a známym, ktorí ma podporovali počas štúdia na Podnikovohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave so sídlom v Košiciach.

ABSTRAKT

HOLKO, Branislav: Finančná analýza podnikov z odvetvia poľnohospodárstva na Slovensku – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach; Katedra finančného riadenia podniku. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Jozef Lukáč, PhD. – Košice: PHF EU, 2020, počet strán 62.

Cieľom záverečnej práce je: na základe analýzy informácií z účtovných závierok analyzovať finančnú situáciu v podniku z odvetvia poľnohospodárstva a stanoviť návrhy a odporúčania na zlepšenie finančnej výkonnosti podniku. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 14 grafov, 18 tabuliek a 1 prílohu. Prvá kapitola je venovaná: teoretickému vymedzeniu finančnej analýzy, metódam finančnej analýzy a prehľadu stavu poľnohospodárstva na Slovensku.

V ďalšej časti sa charakterizuje: cieľ, metodika a objekt skúmania pre analýzu.

Záverečná kapitola sa zaoberá: aplikácií metód finančnej analýzy prostredníctvom ukazovateľov aktivity, rentability, zadlženosti a likvidita. Ďalej sa venujeme porovnaniu hodnôt s priemernými hodnotami za odvetvie poľnohospodárstva. Na konci kapitoly sa venujeme súboru 610 poľnohospodárskych podnikov.

Výsledkom riešenia danej problematiky je: komplexné zhodnotenie výsledkov finančnej analýzy a návrh opatrení na zlepšenie finančnej situácie podniku.

Kľúčové slová:

Poľnohospodárstvo, finančná analýza, finančná výkonnosť

ABSTRACT

HOLKO, Branislav: Financial analysis of agricultural enterprises in Slovakia - University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Economics with seat in Košice; Department of Corporate Financial Management. - Thesis supervisor: Ing. Jozef Lukac, PhD. - Košice: PHF EU, 2020, 62 pages.

The aim of the final work is: based on the analysis of information from the financial statements to analyze the financial situation of the farm in the agricultural sector and to make proposals and recommendations for improving the financial performance of the farm. The thesis is divided into 5 chapters. It contains 14 graphs, 18 tables and 1 attachment. The first chapter is devoted to: theoretical definition of financial analysis, methods of financial analysis and overview of agriculture in Slovakia.

The next part is characterized by: objective, methodology and object of analysis for analysis.

The final chapter deals with: application of financial analysis methods through indicators of activity, profitability, indebtedness and liquidity. Next we are comparing the values with the average values for the agricultural sector. At the end of the chapter, we focus on a set of 610 agricultural holdings.

The result of the solution of this issue is: comprehensive evaluation of the results of financial analysis and a proposal of measures to improve the financial situation of the company.

Keywords:

Agriculture, financial analysis, financial performance

OBSAH

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	12
1.1 <i>Finančná analýza podniku.....</i>	<i>12</i>
1.2 <i>Prístupy merania finančnej výkonnosti</i>	<i>15</i>
1.2.1 <i>Klasické prístupy</i>	<i>16</i>
1.2.2 <i>Moderné prístupy</i>	<i>21</i>
2 Cieľ práce	25
3 Metodika práce a metódy skúmania	32
3.1 <i>Objekt skúmania</i>	<i>33</i>
4 Výsledky práce	34
4.1 <i>Pomerové finančné ukazovatele</i>	<i>34</i>
4.1.1 <i>Ukazovatele výkonnosti a rentability.....</i>	<i>34</i>
4.1.2 <i>Ukazovatele zadlženosti.....</i>	<i>36</i>
4.1.3 <i>Ukazovatele aktivity</i>	<i>38</i>
4.1.4 <i>Ukazovatele likvidity</i>	<i>39</i>
4.2 <i>Porovnanie dosiahnutých výsledkov podniku s priemernými hodnotami ukazovateľov za odvetvie .</i>	<i>41</i>
4.3 <i>Analýza podnikov z odvetvia poľnohospodárstvo za rok 2018</i>	<i>45</i>
5 Diskusia.....	52
5.1 <i>Zhodnotenie výsledkov finančnej analýzy.....</i>	<i>52</i>
5.2 <i>Návrh odporúčaní a opatrení</i>	<i>54</i>
Záver	57
Bibliografické zdroje	59

Zoznam ilustrácií a zoznam tabuliek

Obrázok 1 Výsledok hospodárenia právnických osôb v poľnohospodárstve za rok 2018.....	24
Obrázok 2 Výsledok hospodárenia samostatne hospodáriacich roľníkov v poľnohospodárstve za rok 2018.....	25
Tab. 1 Vybrané ukazovatele likvidity.....	16
Tab. 2 Vybrané ukazovatele aktivity	18
Tab. 3 Vybrané ukazovatele zadlženosti	19
Tab. 4 Vybrané kategórie zisku	20
Tab. 5 Vybrané ukazovatele rentability.....	21
Tab. 6 Vybrané moderné ukazovatele	22
Tab. 7 Tržby z predaja poľnohospodárskych výrobkov	25
Tab. 8 Živočíšna produkcia podľa druhu.....	26
Tab. 9 Rastlinná produkcia podľa druhu	27
Tab. 10 Financovanie programu rozvoja vidieka	27
Tab. 11 Ukazovatele rentability podniku.....	34
Tab. 12 Ukazovatele zadlženosti	36
Tab. 13 Ukazovatele aktivity	38
Tab. 14 Ukazovatele likvidity.....	40
Tab. 15 Priemerné hodnoty za ukazovatele rentability.....	41
Tab. 16 Priemerné hodnoty za ukazovatele zadlženosti	42
Tab. 17 Priemerné hodnoty za ukazovatele aktivity.....	43
Tab. 18 Priemerné hodnoty za ukazovatele likvidity	45

Úvod

V súčasných podmienkach je sektor poľnohospodárstva podľa viacerých odborníkov podceňovaný a nie je mu venovaná veľká pozornosť. Dôvodom môže byť nezáujem mladých ľudí o prácu v oblasti rastlinnej a živočíšnej výroby, či iných činností spojených s poľnohospodárstvom. Rovnako zo strany vlády a Európskej Únie nie sú vyvinuté vhodné opatrenia na rozvoj tejto oblasti. Viaceré podniky, ktoré pôsobia v oblasti poľnohospodárstva nie sú prevádzkované za účelom dosahovania vysokého zisku, ale z dôvodu pozitívneho vzťahu ich majiteľov a pracovníkov k pôde a zvieratám, čo je potrebné oceniť.

Z pohľadu spotrebiteľa môžeme badať zvýšený záujem o produkty, ktoré sú pôvodom zo Slovenska a sú vyrobené v bio kvalite. Práve takéto produkty sú našimi poľnohospodárskymi podnikmi vyrábané a dodávané na pulty predajní nie len u nás, ale aj v zahraničí. Otázne je, dokedy bude podnik vyrábať živočíšne a rastlinné produkty, starať sa o zvieratá a obrábať pôdu na úkor zisku?

Práve problematike stanovenia finančnej výkonnosti podniku sa budeme venovať v tejto diplomovej práci. Budeme sa snažiť spojiť poznatky a informácie, ktoré sme získali počas štúdia na Podnikovohospodárskej fakulte Ekonomickej Univerzity v Bratislave so sídlom v Košiciach na viacerých predmetoch ako sú Finančno-ekonomická analýza, Finančná analýza a finančné plánovanie, Finančný manažment, Podnikové financie a iné.

Diplomová práca je rozdelená do viacerých častí. Prvou z nich je kapitola Súčasný stav riešenej problematiky doma i v zahraničí, kde sa budeme snažiť popísať teoretické vymedzenie pojmov finančná výkonnosť, finančná analýza, zdroje informácií pre hodnotenie finančného zdravia podniku. V tejto kapitole sa budeme venovať aj súčasnému stavu poľnohospodárskeho sektora z pohľadu ekonomiky a financií.

Ďalšími neodmysliteľnými časťami diplomovej práce sú kapitoly, kde stanovíme hlavný a čiastkové ciele. Rovnako popíšeme metódy, ktoré sme v práci využili. Nasledovať bude kapitola Výsledky práce, kde budeme aplikovať vybrané metódy finančnej analýzy na

konkrétne účtovné výkazy podniku, ktorý realizuje činnosť v poľnohospodárstve, pričom v časti Diskusia budeme výsledky sumarizovať a na ich základe stanovíme návrhy a odporúčania pre analyzovaný podnik. Vo výsledkovej časti sa budeme zaoberať aj analýze sektora poľnohospodárstvo – jej finančnými ukazovateľmi a charakteristikami, ktoré súvisia s dlhmi podniku, reštrukturalizáciou, vlastníctvom podnikov a iným podobným vlastnostiam.

Pevne veríme, že sa nám podarí naplniť ciele diplomovej práce, a že dosiahnuté výsledky finančnej analýzy dokáže podnik reálne zhodnotiť vo forme návrhov a odporúčaní, ktoré budú v závere diplomovej práce vyslovené.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V tejto časti diplomovej práce sa budeme venovať teoretickému vymedzeniu finančnej analýzy podnikov z rôznych pohľadov. Súčasťou tejto kapitoly bude aj analýza ekonomických a finančných faktorov odvetvia poľnohospodárstvo.

1.1 Finančná analýza podniku

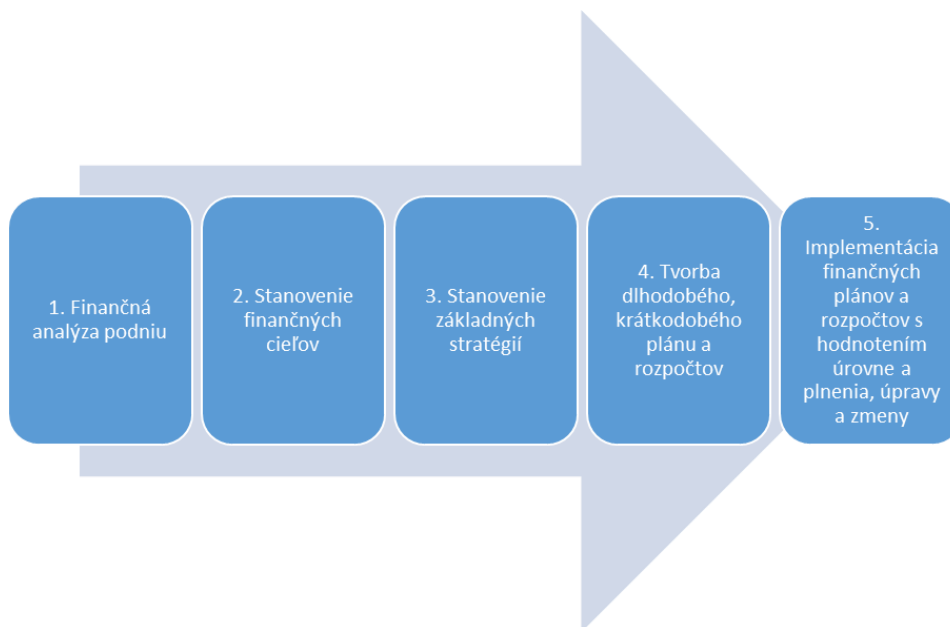
Finančná analýza je formou, akou meriame výkonnosť podniku z pohľadu financií. Podľa Wágnera (2009) výkonnosť charakterizujeme ako hodnotenie spôsobu, respektíve priebehu, akou analyzovaný podnik realizuje vybranú činnosť. Tento priebeh porovná s referenčným priebehom za určité odvetvie. Interpretácia výkonnosti je teda porovnávanie skutočného a referenčného javu podľa ideálnej stupnice. Kategória finančnej analýzy je určitou súčasťou finančnej výkonnosti podniku. Každá skutočnosť, ktorá sa v podniku uskutoční má v konečnom dôsledku vplyv na výsledky finančnej analýzy a tie sa odzrkadlia vo finančnej výkonnosti podniku.

Keď hovoríme o finančnej analýze, máme na mysli nástroj, na základe ktorého vieme odhaliť kladné aj negatívne stránky činnosti analyzovaného podniku. Jej cieľom je analyzovať účtovné výkazy, kde finančný manažér sleduje vzájomné vzťahy medzi položkami aktív, pasív, nákladov a výnosov. Zo vzťahov medzi účtovnými položkami následne vieme interpretovať zistenia v oblasti aktivity, likvidity, rentability, zadlženosti, trhovej hodnoty podniku, predikcie finančného zdravia a iných charakteristík.

Zameranie finančnej analýzy smeruje na obdobie minulosť, súčasnosť, ale aj budúcnosť. Fetisovová (2004) za finančnú analýzu pokladá činnosť, ktorá je súčasťou strategického a operatívneho riadenia podniku, pričom analyzuje všetky činnosti, ktorých sprievodným tokom sú peňažné prostriedky (financie). Finančnú analýzu môžeme použiť na úrovni podniku (mikroúroveň), alebo ju môže využiť pre finančnú analýzu celého odvetvia (makroúroveň).

Finančná analýza podniku slúži pre podnikový manažment ako nástroj pri stanovovaní cieľov podniku, z ktorých následne odvodzame stratégie podniku v oblasti

financií. Následne sa vytvárajú dlhodobé a krátkodobé finančné plány a rozpočty, ktoré sú neskôr ako celok súčasťou implementačného procesu podniku. Proces od uskutočnenia finančnej analýzy cez stanovenia cieľov, stratégií, tvorby plánov a rozpočtov až po ich implementáciu sa nachádza v nasledujúcom grafe. (Kalouda, 2015)

Graf 1 Uplatnenie finančnej analýzy v plánovaní podniku

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Wang (2017)

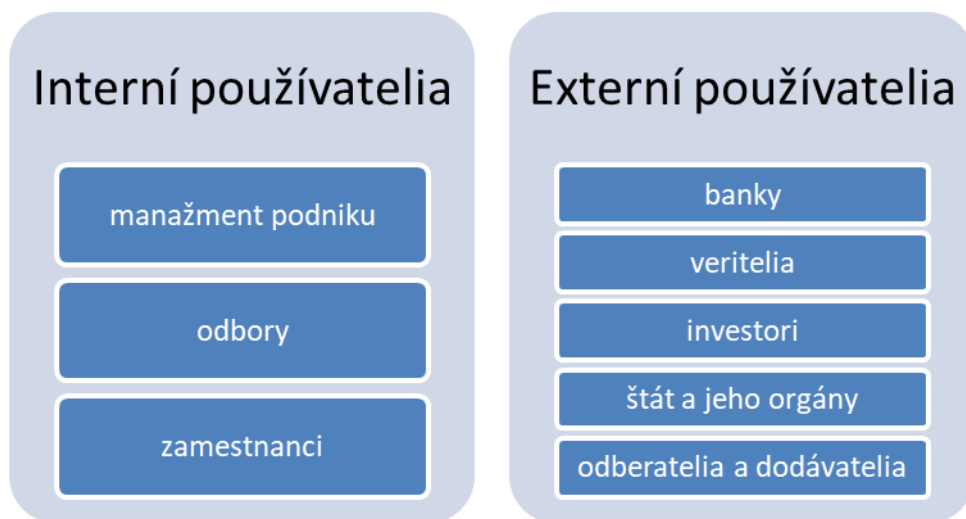
Medzi hlavné ciele finančnej analýzy zaraďujeme detailné zhodnotenie finančného zdravia podniku zastúpeného vybranými charakteristikami likvidity, rentability, zadlženosti, aktivity, trhovej hodnoty, ziskovosti, nákladovosti a mnohými ďalšími. Výstupom analýzy je stanovenie problémov, príčin vzniku problémov a pripraviť plán opatrení, ktoré pomôžu podniku dosahovať želaný stav.

Medzi prvoradé úlohy finančnej analýzy v podniku podľa Kotuliča (2010) zaraďujeme:

- „posúdiť výkony podniku z hľadiska jeho dosiahnutých cieľov,

- *zhodnotiť dosiahnutie hlavného cieľa, ktoré boli podnikom určené,*
- *zhotoviť údaje potrebné pre finančné plány,*
- *stanoviť hranice rozvoja podniku,*
- *odôvodiť stav podniku, pre ktorý neboli dosiahnuté stanovené ciele,*
- *stanoviť faktory, ktoré dopomohli dosiahnuť stanovené ciele,*
- *navrhnuť zásady súvisiace s finančným riadením podniku potrebné na optimalizáciu finančných zdrojov.“*

Ďalšou z úloh finančnej analýzy je podľa Matiskovej (2012) realizovať detailný rozbor finančného riadenia podniku, pričom tento rozbor má slúžiť pre uskutočnenie rozhodnutí jednotlivých používateľov procesu vyhodnocovania výsledkov podniku prostredníctvom finančnej analýzy. Týchto používateľov členíme na dve základné skupiny: interných a externých.

Graf 2 Používatelia finančnej analýzy

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Lukáč et al. (2017)

Okrem členenia na používateľov finančnej analýzy, môžeme finančnú analýzu členiť aj z viacerých hľadísk. Prvým z nich je časová orientácia, pri ktorej finančnú analýzu delíme na perspektívnu, ktorá sa zaoberá budúcim udalostiam a ich prognózovaniu a retrospektívnu, kde vychádzame z uskutočnených udalostí v podniku. (Bartošová, 2017)

Z hľadiska vykonávateľa finančnej analýzy poznáme internú a externú analýzu. Pri internej analýze využívame informácie z účtovníctva, plánov, rozpočtov, kalkulácií a iných interných zdrojov podniku. Na druhej strane externá analýza je zabezpečovaná prostredníctvom verejne dostupných informácií (napr. v registroch, obchodnom vestníku, databázach).

Posledným hľadiskom je miera vykonania, kde hovoríme o čiastočnej a úplnej finančnej analýze. Rozdielom medzi úplnou a čiastočnou analýzou je v tom, že pri čiastočnej analýze skúmame a analyzujeme tú časť činnosti podniku, kde sa v poslednom období preukázateľne objavili nezrovnalosti alebo problémy a finančnou analýzou sa snažíme odhaliť tieto problémy. Úplná analýza má za cieľ komplexne zhodnotiť finančný stav v podniku. (Knápková, 2010)

1.2 Prístupy merania finančnej výkonnosti

Súbor finančných ukazovateľov, ktoré sú používané na systém merania finančnej výkonnosti podniku s cieľom kvantifikovať efektívnosť podnikových činností nazývame prístupmi merania finančnej výkonnosti. Z dôvodu rozdielnych pohľadov na podnikovú výkonnosť sa vytvorilo viacero prístupov k jej meraniu. Počiatky boli zamerané na klasické ukazovatele, kde sa sledovala hlavne maximalizácia zisku, neskôr to boli moderné ukazovatele, kde sa do popredia dávala tvorba hodnoty pre vlastníka. V súčasnosti sa na finančnú výkonnosť podniku pozeráme cez tvorbu udržateľnej hodnoty meranú cez viaceré metódy ako Systém Balanced Scorecard v podnikovom riadení, BCG matice, EFQM model a podobne. (Gallo et al., 2018)

1.2.1 Klasické prístupy

Najdôležitejším faktorom pri klasických prístupov hodnotenia finančnej výkonnosti podniku je maximalizácia zisku. Ukazovatele, ktoré využíva klasický prístup sú najpoužívanejšími ukazovateľmi, ktoré využívajú údaje z účtovných závierok. Pri klasických prístupoch nezohľadňujeme vo výpočte riziko, infláciu, ani časovú hodnotu peňazí. (Ručková, 2015) Najpoužívanejšie skupiny ukazovateľov si predstavíme v nasledujúcej časti tejto podkapitoly.

Prvou skupinou sú ukazovatele likvidity podniku. Hlavnou úlohou týchto ukazovateľov je poskytnúť finančnému manažérovi informácie o platobnej schopnosti podniku. Ukazovatele likvidity podniku vypočítame buď ako pomer alebo ako rozdiel položiek krátkodobého finančného majetku (peniaze, účty v bankách), krátkodobých pohľadávok, zásob a krátkodobých záväzkov. (Šulák et al., 2012)

Tab. 1 Vybrané ukazovatele likvidity

<ul style="list-style-type: none">• likvidita 1. stupňa (pohotová likvidita), ktorá je označovaná aj ako pohotová a prostredníctvom nej je vyjadrený vzťah medzi položkami obežného finančného majetku a záväzkami, ktoré sú splatné do 1 roka $\frac{\text{krátkodobý finančný majetok}}{\text{krátkodobé záväzky celkom}}$• likvidita 2. stupňa (bežná likvidita), kde ku krátkodobému finančnému majetku sa pripočítajú krátkodobé pohľadávky. Objem krátkodobých záväzkov by nemal presahovať súčet finančného majetku a krátkodobých pohľadávok $\frac{\text{krátkodobý finančný majetok} + \text{krátkodobé pohľadávky}}{\text{krátkodobé záväzky celkom}}$• likvidita 3. stupňa (celková likvidita) vyjadruje aká je schopnosť podniku uhrádzať svoje záväzky krátkodobým majetkom $\frac{\text{krátkodobý finančný majetok} + \text{krátkodobé pohľadávky} + \text{zásoby}}{\text{krátkodobé záväzky celkom}}$
--

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Fetisovová (2009)

Ďalšou skupinou ukazovateľov sú ukazovatele aktivity podniku, kde finančný manažér pracuje s údajmi o aktívach, ktoré predstavujú nositeľa disponibilných zdrojov podniku. Samotný podnik nepozera v rámci aktív len na ich zhodnotenie prostredníctvom tržieb, ale snaží sa o ich najvyššiu efektívnosť. Nemôžeme povedať, že zvýšenie stavu aktív v podniku bude mať za následok zvýšenie tržieb. Zvýšenie tržieb môžeme dosiahnuť ich efektívnym využitím – rentabilitou. (Oreský, 2016)

Z praktického pohľadu je pre finančného analytika podstatné zistiť stav viazanosti kapitálu v aktívach podniku. Pre analýzu využívame kritérium rýchlosti obratu t.j. koľkokrát dokáže podnik obrátiť konkrétnu položku aktív za obdobie zvyčajne jedného roka. Medzi tieto ukazovatele patria obrat celkových aktív, obrat neobežného majetku alebo obrat zásob. Druhým kritériom je doba obratu, ktorá vyjadruje obdobie, za ktoré prebehne premena určitého majetku. Pre výpočet doby obratu využívame ukazovatele doba obratu zásob, doba inkasa pohľadávok, doba obratu záväzkov. Podrobnejšie sa môže použiť podrobnejšie členenie na doba obratu inkasa pohľadávok z obchodného styku, doba inkasa pohľadávok voči spoločníkom a združeniu alebo doba inkasa pohľadávok voči sociálnej poisťovni.

Tab. 2 Vybrané ukazovatele aktivity

<ul style="list-style-type: none"> • doba obratu zásob vypovedá o počte dní, za ktoré sa od nakúpeného materiálu zhotoví výrobok až po jeho predaj a inkaso predajnej ceny
$\frac{\text{priemerný stav zásob}}{\text{tržby}} * 360$
<ul style="list-style-type: none"> • doba obratu aktív podobne ako doba obratu zásob vypovedá o počte dní, za ktoré sa zrealizuje proces od obstarania po predaj aktív podniku
$\frac{\text{priemerný stav aktív}}{\text{tržby}} * 360$
<ul style="list-style-type: none"> • obrat aktív hovorí o počte obrátok aktív v podniku za analyzované obdobie (spravidla rok)
$\frac{\text{tržby}}{\text{priemerný stav aktív}}$
<ul style="list-style-type: none"> • doba inkasa krátkodobých pohľadávok predstavuje dobu vyjadrenú v dňoch od vystavenia pohľadávky po jej zaplatenie
$\frac{\text{priemerný stav krátkodobých pohľadávok}}{\text{tržby}} * 360$
<ul style="list-style-type: none"> • doba inkasa krátkodobých záväzkov predstavuje dobu vyjadrenú v dňoch od prijatia faktúry po jej zaplatenie
$\frac{\text{priemerný stav krátkodobých záväzkov}}{\text{náklady}} * 360$

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Zalai (2010)

Pre vykonávanie podnikateľskej činnosti je potrebné mať minimálne na začiatku podnikania externé zdroje financovania, teda dlh. Ak podnik využíva len vlastný kapitál je výnosnosť vloženého kapitálu značne znížená, naopak pri využití len cudzieho kapitálu dochádza k riziku a aj problémom s jeho získavaním. Problémom je však vyčíslit' presnú potrebu pomeru vlastného a cudzieho kapitálu v podniku. Odpoveď na túto otázku nájde finančný manažér pri optimálnej kapitálovej štruktúre, ktorá je vyjadrená prostredníctvom ukazovateľov zadlženosti, ktoré využívame vo finančnej analýze podniku. Lukáč et al. (2017)

Na kapitálovú štruktúru sa môžeme pozerat' z pohľadu veriteľa, akcionára, či majiteľa. Napríklad pre veriteľov podniku platí, že ak je ich riziko vyššie, podiel cudzieho kapitálu na celkových zdrojoch krytia podniku je tiež vyššie. Práve pre rôzne skupiny používateľov finančnej analýzy existuje viacero ukazovateľov zadlženosti, pri ktorých vychádzame zo súvahových položiek.

Tab. 3 Vybrané ukazovatele zadlženosti

<ul style="list-style-type: none"> • finančná páka, ktorá vyjadruje, aký podiel má vlastný kapitál v aktívach $\frac{\text{majetok spolu}}{\text{vlastný kapitál}}$
<ul style="list-style-type: none"> • krátkodobá a dlhodobá zadlženosť charakterizuje, akú časť aktív tvoria krátkodobé alebo dlhodobé záväzky $\frac{\text{krátkodobé záväzky}}{\text{aktíva}} * 100 ; \frac{\text{dlhodobé záväzky}}{\text{aktíva}} * 100$
<ul style="list-style-type: none"> • platobná neschopnosť (platobná disciplína) vyjadruje schopnosť podniku plniť si svoje platobné povinnosti $\frac{\text{krátkodobé záväzky}}{\text{krátkodobé pohľadávky}}$
<ul style="list-style-type: none"> • stupeň samofinancovania a stupeň zadlženosti, ktoré sú zamerané na štruktúru finančných zdrojov a ich súčtom získame hodnotu z intervalu 1 - 100 % $\frac{\text{vlastný kapitál}}{\text{celkový kapitál}} ; \frac{\text{cudzí kapitál}}{\text{celkový kapitál}}$

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Oreský (2016)

Poslednou skupinou pomerových ukazovateľov sú ukazovatele rentability podniku, na základe ktorých finančný analytik sleduje efektívnosť podnikovej činnosti v závislosti od využitého vstupu (zisťuje mieru jeho zhodnotenia) – aktív, vlastného imania alebo tržieb. Základnou konštrukciou ukazovateľov rentability je pomer kategórie zisku a účtovnej položky, ktorej efektívnosť investovania analýzou sledujeme. (Kotulič et al. 2010)

Tab. 4 Vybrané kategórie zisku

<p style="text-align: center;">EAT</p> <p>Predstavuje čistý zisk a jeho hodnota je sledovaná predovšetkým z pohľadu vlastníkov, lebo ide o zisk, ktorý je určený k rozdeleniu. Spôsob rozdeľovania zisku môže v budúcnosti ovplyvniť mieru uspokojenia vlastníkov, a koniec koncov aj hodnotu podniku v budúcnosti.</p>
<p style="text-align: center;">EBT</p> <p>Zisk pred zdanením je kategóriou zisku, ktorá sa využíva pre hodnotenie a porovnávanie výkonnosti medzi podnikmi naprieč krajinami s rozdielnymi daňovými sadzbami. Môžeme ho využiť aj pre porovnanie výkonnosti podniku v čase napr. pri zmene sadzby dane.</p>
<p style="text-align: center;">EBIT</p> <p>Táto kategória je v praxi veľmi obľúbená a používaná, pretože pri zisku pred úrokmi a zdanením sú odstránené vplyvy spôsobu financovania podniku a jeho daňového zaťaženia.</p>
<p style="text-align: center;">EBITDA</p> <p>Zisk pred úrokmi, zdanením a odpismi dokáže najlepšie porovnať výkonnosť podniku nezávisle na využívanej odpisovej politike a výške investícií.</p>

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Jakubec (2005)

Ako je uvedené v tab. 5, poznáme viacero kategórií zisku, ktoré vieme využiť pri výpočte rentability, pričom tieto ukazovatele zisku sú sami o sebe vhodné na analýzu finančnej situácie podniku. Jednotlivé kategórie zisku získame z položiek Výkazu ziskov a strát a Súvahy. Výsledky ukazovateľov rentability sú zaujímavé nie len pre samotných majiteľov, ale aj prípadných akcionárov a investorov, nakoľko kladný vývoj rentability môže pôsobiť ako rozhodnutie investovať v podniku. (Šlosárová, 2006)

Tab. 5 Vybrané ukazovatele rentability

<ul style="list-style-type: none">• rentabilita vlastného imania, ukazovateľ, ktorý hodnotí ziskovosť vlastného kapitálu. Vlastníci si prostredníctvom tohto ukazovateľa môžu zistiť, aký výnos im prináša ich vložený kapitál, $\frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastný kapitál}} * 100$
<ul style="list-style-type: none">• ukazovateľ rentability tržieb vyjadruje, aká je úspešnosť podniku na trhu a aký je % podiel výsledku hospodárenia na tržbách, $\frac{\text{zisk pred zdanením}}{\text{tržby}} * 100$
<ul style="list-style-type: none">• rentabilita aktív je ukazovateľ, ktorý vypovedá o výnosnosti celkového kapitálu podniku $\frac{\text{zisk pred zdanením}}{\text{aktíva}} * 100$
<ul style="list-style-type: none">• ukazovateľ rentability kapitálu vyjadruje, ako pôsobí celkový kapitál vložený do podniku $\frac{(\text{čistý zisk} + \text{nákladové úroky})}{\text{celkový kapitál}} * 100$

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Matisková et al. (2012)

1.2.2 Moderné prístupy

Charakterovou črtou moderných prístupov je prepojenie viacerých činností podniku a ich cieľom je hodnotenie finančného zdravia s úmyslom zvýšenia hodnoty pre majiteľov a akcionárov podniku. Oproti klasickým prístupom sa využívajú efekty inflácie, súčasnej hodnoty, amortizácie alebo alternatívnych nákladov na kapitál. Najznámejším ukazovateľom z tejto kategórie je ukazovateľ ekonomicky pridanej hodnoty. (Mařík et al. 2005)

Tab. 6 Vybrané moderné ukazovatele

Ekonomicky pridaná hodnota	Tento ukazovateľ vyjadruje ekonomickú efektívnosť podniku v závislosti od dosiahnutého prevádzkového hospodárskeho výsledku a ceny na používaný kapitál. Cieľom je dosiahnutie maximálneho zhodnotenia investovaného kapitálu, a tým aj zhodnotiť majetok podniku a zabezpečiť tak vysokú výnosnosť kapitálu.
Trhom pridaná hodnota	Ukazovateľ meria rozdiel medzi hodnotou investovaného kapitálu a trhovou hodnotou kapitálu, vyjadruje bohatstvo akcionárov (vlastníkov).
Prevádzková návratnosť investície	Posudzuje zisk počas celej doby trvania investície. Kladná hodnota CF ROI - rast hodnoty pre akcionárov. Záporná hodnota CF ROI - zníženie hodnoty pre akcionárov.
Rentabilita čistých aktív	Tento ukazovateľ je založený na pomerovej analýze finančného výstupu a zdrojov, ktoré boli na účel tohto výstupu vynaložené. Zhodnotenie výkonnosti a finančnej situácie podniku sa získa porovnaním výslednej hodnoty RONA s nákladmi na kapitál, reprezentovaným váženým priemerom nákladov na kapitál.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Dziekanski (2017)

1.3 Ekonomická výkonnosť poľnohospodárstva v roku 2018

V roku 2018 sa podľa prognóz dosiahol kladný výsledok hospodárenia pred zdanením, a to vo výške takmer 100 miliónov EUR. V predchádzajúcom roku 2017 to bolo viac o 20 miliónov EUR. Zníženie zisku malo za následok zvýšenie cenovej hladiny poľnohospodárskych produktov, čo malo vplyv na zvýšenie tržieb a aspoň čiastočne kompenzovalo mierny pokles objemu poľnohospodárskej produkcie. (Zelená správa, 2019)

Na základe Správy o potravinárstve a poľnohospodárstve za rok 2018 výkonnosť podnikov ovplyvnilo viacero skutočností (Správa o potravinárstve a poľnohospodárstve, 2018):

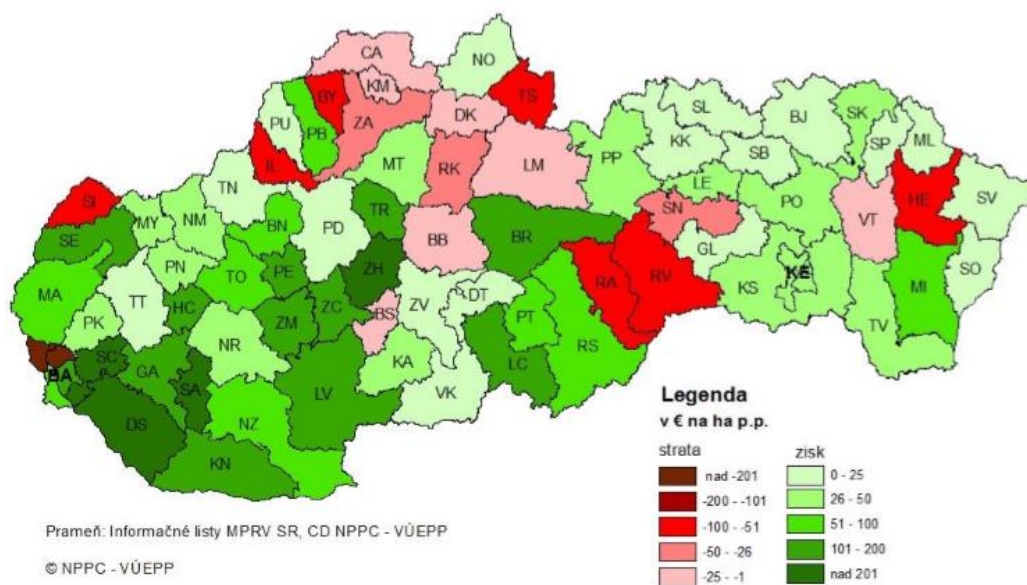
- výnosy klesali o 1,3 %,
- náklady klesali o 0,7 %,
- došlo k zvýšeniu cien poľnohospodárskych produktov o 2 %,
- došlo k nárastu tržieb z predaja vlastných výrobkov o 10,7 %,

- došlo k zvýšeniu cien nákladových faktorov – cena dodávok o 4,4%, energie a mazivá 36,6 %, krmivá 7,7 %,
- došlo k nárastu podpôr zo zdrojov Európskej Únie o 11,6 %, zo štátneho rozpočtu o 12,1 %,
- zvýšil sa počet hektárových úrod – obilniny + 15,9 %, cukrová repa + 6,6 %, zemiaky + 13,6 %, ovocie +35,7 %,
- znížil sa pokles naturálnej živočíšnej výroby – hovädzí dobytok –3,9 %, ošípané -3,8 %, kozy -1,2 %,
- došlo k úspore nákladových faktorov, čo bolo zapríčinené poklesom zamestnancov v poľnohospodárstve o 9,3 %,
- zvýšenie škôd z dôvodu klímy.

Tržby z predaja poľnohospodárskych výrobkov vlastnej produkcie boli v roku 2018 na úrovni 1 800 miliónov EUR. Dominovala rastlinná výroba (1 086 miliónov EUR) nad živočíšnou výrobou (740 miliónov EUR). Tento trend prevahy rastlinnej produkcie nad živočíšnou zaznamenávame hlavne z dôvodu monokultúrneho pestovania plodín, ktorá sa z hľadiska technologického procesu, nákladov a efektívnosti javí ako prijateľnejšia pre poľnohospodárske podniky. (Strapáč, 2019)

Čo sa týka dosiahnutého výsledku hospodárenia môžeme konštatovať, že priemerný zisk na hektár pôdy viac ako 69 EUR. V celkovej štruktúre podnikov bola väčšina v zisku - 76 %. Z toho dosiahlo zisk pod úroveň 40 tisíc EUR viac ako 58 % podnikov. Rozdiely medzi dosiahnutým ziskom možno vidieť nie len v rozdielnych právnych formách, ale aj v rôznych prírodných podmienkach (nížina, pahorky). Podiel podnikov, ktorých zisk bol nad 280 tisíc EUR bol 15,8 % z poľnohospodársky využívanej pôdy na Slovensku. Ich podiel na všetkých podnikoch bol 8,7 %. Na druhej strane stratové podniky dosiahli podiel 24 %. Najvyššia strata bola dosiahnutá 10 podnikmi, ktoré sa podieľajú na celkovej strate za oblasť poľnohospodárstva 64,5 %. (Zelená správa, 2019)

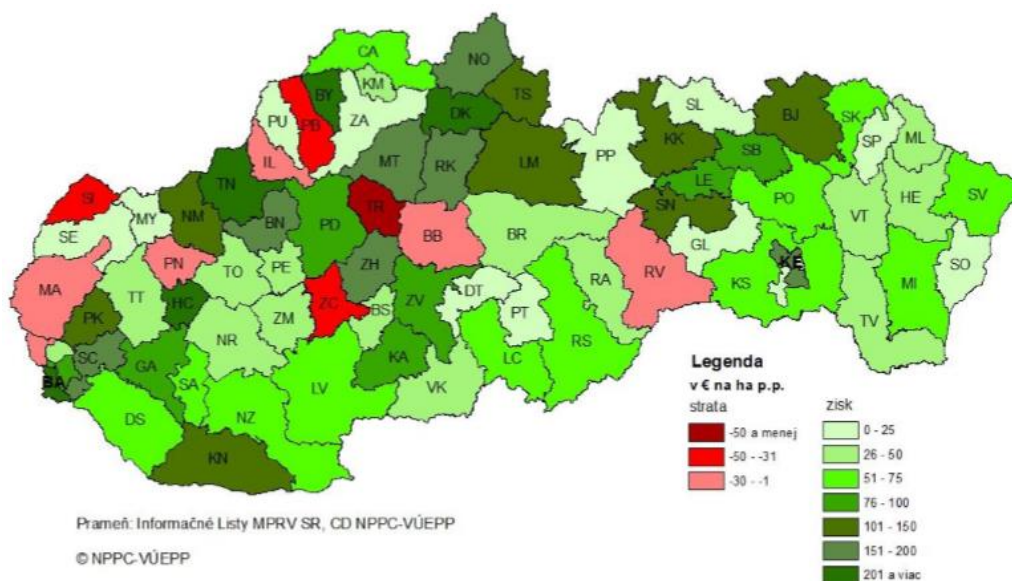
Pre podniky, ktoré sú v obchodnom registri vedené ako právnické osoby môžeme na základe dosiahnutého výsledku hospodárenia konštatovať, že najlepšie si počínali v roku 2018 podniky z okresu Dunajská streda, Senica, Lučenec, Žiar nad Hronom. Najhoršie sa darilo podnikateľským subjektom z okresov Humenné, Rožňava, Bytča, Ilava, Revúca, Tvrdošín a Skalica.

Obrázok 1 Výsledok hospodárenia právnických osôb v poľnohospodárstve za rok 2018

Zdroj: Spracovanie podľa Zelená správa (2018)

Rovnaké grafické znázornenie máme aj pri samostatne hospodáriacich roľníkoch, kde môžeme vidieť, že najhoršie výsledky hospodárskej činnosti dosiahli roľníci zo Žarnovice, Turčianskych Teplíc, Považskej Bystrice a Skalice. Naopak pozitívne výsledky hospodárenia dosiahli roľníci z okresu Trenčín, Dolný Kubín, Bytča, Hlohovec, a z východného Slovenska si najlepšie počínali okresy Bardejov a Spišská Nová Ves.

Obrázok 2 Výsledok hospodárenia samostatne hospodáriacich roľníkov za rok 2018

Zdroj: Spracovanie podľa Zelená správa (2018)

V nasledujúcej časti opíšeme vybrané charakteristiky poľnohospodárskej výroby. Prvou z nich budú tržby z predaja poľnohospodárskych výrobkov. Z tabuľky môžeme vidieť, že tržby boli vyššie v každom roku sledovaného obdobia 2013 - 2018 práve v rastlinnej výrobe. Dôvodom je, ako sme spomínali, vyššia efektívnosť a ziskovosť pri pestovaní rastlín ako pri chove zvierat. Celkové tržby v sledovanom období rastú konštantne, čo môžeme pripísať aj zvýšenému využívaniu fondov EÚ a dotáciám zo štátneho rozpočtu.

Tab. 7 Tržby z predaja poľnohospodárskych výrobkov

Ukazovateľ		Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov (tis. Eur)					
		2018	2017	2016	2015	2014	2013
Slovenská republika	Spolu	1 826 210	1 650 217	1 592 867	1 531 500	1 544 946	1 515 658
	Rastlinná	1 086 016	921 021	927 233	877 991	849 980	804 915
	Živočíšna	740 194	729 196	665 634	653 508	694 966	710 742

Zdroj: Spracovanie podľa Štatistického úradu (2020)

Nasledujúca tabuľka informuje o počte chovaných zvierat na 100 ha poľnohospodárskej alebo ornej pôdy. Môžeme vidieť, že väčšina chovaných zvierat ako je hovädzí dobytok, kravy, ovce, ošípané a sliepky dosahuje klesajúci trend v počte chovaných zvierat. Rastúcu tendenciu má naopak len hydina, nakoľko v roku 2013 bolo na 100 ha ornej pôdy chovaných 805 kusov hydiny, v ostatných rokoch tento počet hydiny stúpala, až do roku 2018, kedy je počet kusov hydiny chovaných na 100 ha ornej pôdy viac ako 1000.

Tab. 8 Živočíšna produkcia podľa druhu

Ukazovateľ		2018	2017	2016	2015	2014	2013
Slovenská republika	Hovädzí dobytok (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)	22,9	23,0	23,2	23,8	24,2	24,3
	Kravy (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)	10,1	10,2	10,1	10,4	10,5	10,3
	Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)	18,3	19,1	19,2	19,9	20,4	20,7
	Ošípané (na 100 ha ornej pôdy)	46,5	45,8	43,5	46,9	47,2	46,8
	Hydina (na 100 ha ornej pôdy)	1 042	994	900	950	919	805
	Sliepky (na 100 ha ornej pôdy)	455	439	454	447	415	417

Zdroj: Spracovanie podľa Štatistického úradu (2020)

Zaujímavé sú aj údaje o hektárovej úrode vybraných produktov rastlinnej výroby na Slovensku za sledované obdobie 2013 – 2018. Môžeme vidieť, že úrodnosť jednotlivých plodín na hektári pôdy sa zvýšila vo všetkých ukazovateľoch. Najvyšší prírastok nastal pri cukrovej repe a zemiakoch, ktorých produkcia sa zvýšila ako sme spomínali v predchádzajúcom texte.

Tab. 9 Rastlinná produkcia podľa druhu

Ukazovateľ		Hektárová úroda					
		2018	2017	2016	2015	2014	2013
Slovenská republika	Zrniny spolu	5,38	4,81	6,37	5,05	6,02	4,48
	Obilniny	5,43	4,86	6,43	5,08	6,04	4,49
	Olejniny	2,83	2,66	3,07	2,30	3,06	2,42
	Zemiaky	21,90	20,09	21,46	17,93	19,64	18,32
	Cukrová repa	59,88	55,00	70,15	56,01	69,79	56,29
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	4,36	3,89	4,74	4,07	4,49	4,17

Zdroj: Spracovanie podľa Štatistického úradu (2020)

1.4 Program rozvoja vidieka na Slovensku 2014 -2020

Tento program bol schválený 13. 2. 2015 a je určený na sedemročné obdobie rokov 2014 – 2020. Celkovo sa má rozdeliť viac ako 2 miliardy EUR, pričom zo štátneho rozpočtu je to 539 miliónov EUR a z rozpočtu Európskej Únie je to 1 560 miliónov EUR. Cieľom programu je zvyšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva zameraných na 1250 poľnohospodárskych a 400 potravinárskych podnikateľských subjektov. (Program rozvoja vidieka, 2020)

Tab. 10 Financovanie programu rozvoja vidieka

Program rozvoja vidieka		2 099 199 696 EUR
Z toho	Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka	1 559 691 844 EUR
	Štátny rozpočet SR	539 507 852 EUR

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (2019)

Hlavnou úlohou programu je podpora hospodárstva na vidieku, ktoré súvisí s tvorbou približne 2200 miest pre pracovníkov prostredníctvom investovania do podnikov, inovačným projektom, spoluprácam podnikov, infraštruktúrnym a ľudským zdrojov. Tento program má za cieľ do projektov začleniť aj marginalizované skupiny obyvateľstva.

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka podporuje projekty v oblastiach (Program rozvoja vidieka, 2020):

- poľnohospodárstvo a spracovanie,
- lesníctvo,
- vidiecky cestovný ruch a agroturistika,
- obnova dedín vo vidieckych oblastiach.

Orgán, ktorý je zodpovedný za agendu programu je Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, pričom súčasťou programu je Národná sieť rozvoja vidieka, ktorej cieľom je spojiť inštitúcie, združenia a orgány, ktoré sa podieľajú na zavádzaní projektov. Môžeme tu zaradiť mikroregióny, združenia miest a obcí, profesijne komory a iné.

Podľa použitého rozpočtu sú najnákladnejšie nasledovné opatrenia programu:

Graf 3 Použité finančných prostriedkov programu

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka (2019)

K októbru 2019 bolo čerpanie nasledovné: Prenos znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vidieckych oblastiach 0 %. V programe životaschopnosť poľnohospodárskych podnikov, konkurencieschopnosť a trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov 19,19 % čerpania. Priorita: Podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík je čerpanie na úrovni 18,54 %. Priorita: Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov, ktoré súvisia s poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom sa vyčerpalo zatiaľ 42,27 %. V prioritě: Propagácia efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva je v súčasnosti vyčerpaných 0,93 % zdrojov z celkových zdrojov programu. Poslednou je Podpora sociálneho začleňovania, zmiernovania chudoby a hospodárskeho rozvoja vo vidieckych oblastiach, kde financovanie predstavuje 15,31 % zo všetkých financovaných dotácií. Osobitnou kategóriou je technická pomoc, ktorou sa rozumie administrácia procesu dotácie, ktorá sa podieľa 3,77 %. (European commission, 2019)

2 Cieľ práce

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe analýzy informácií z účtovných záznamov analyzovať finančnú situáciu v podniku z odvetvia poľnohospodárstva a stanoviť návrhy a odporúčania na zlepšenie finančnej výkonnosti podniku. Za rovnako významný cieľ diplomovej práce sme si zvolili analýzu poľnohospodárskeho sektora z pohľadu ekonomiky a financií. Tento hlavný cieľ sme doplnili o viaceré čiastkové ciele, ktoré predchádzajú splneniu hlavného cieľa diplomovej práce.

Čiastkové ciele diplomovej práce sme rozdelili nasledovne:

1. **Charakteristika teoretických východísk.** Cieľom čiastkového cieľa je vytvoriť prehľad o teoretickom základe finančnej analýzy, jej členenia, používateľov, prístupov a metód.
2. **Analýza sektora poľnohospodárstvo na Slovensku.** Na základe oficiálnych dokumentov Ministerstva poľnohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, Štatistického úradu a iných oficiálnych zdrojov sa v diplomovej práci zameriame predovšetkým na finančné a ekonomické aspekty poľnohospodárstva na Slovensku.
3. **Výber podniku a následná aplikácia metód finančnej analýzy.** Pre finančnú analýzu je potrebné vybrať si podnik, ktorý svoju podnikateľskú činnosť realizuje v poľnohospodárstve a túto činnosť vykonáva viac rokov, aby sme vedeli porovnať jeho finančnú situáciu za viacero období. Prostredníctvom viacerých metód finančnej analýzy, predovšetkým aktivity, likvidity, rentability a zadlženosti a iných využívaných metód sa budeme snažiť posúdiť finančnú výkonnosť vybraného poľnohospodárskeho podniku.
4. **Zhodnotenie výsledkov finančnej analýzy.** Tento cieľ budeme realizovať prostredníctvom komplexného zhodnotenia finančného stavu analyzovaného podniku. Pre porovnanie dosiahnutých výsledkov k optimálnemu stavu využijeme stredné hodnoty finančných ukazovateľov ekonomických činností v Slovenskej republike za oblasť poľnohospodárstvo.

5. ***Návrhy a odporúčania pre analyzovaný podnik.*** Prostredníctvom dosiahnutých výsledkov vo finančnej výkonnosti podniku sa budeme snažiť diagnostikovať slabé stránky podniku, pričom stanovíme odporúčania a návrhy na zlepšenie finančnej situácie podniku.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Stanovené ciele v predchádzajúcej kapitole je potrebné splniť práve na základe využitých metód. V diplomovej práci sme využili základné všeobecno – logické metódy. Na základe analýzy sme sa oboznámili so zdrojmi, z ktorých sme čerpali informácie pre teoretickú časť diplomovej práce. Priblížili sme si teoretické informácie o finančnej výkonnosti podnikov, procesu realizácie finančnej analýzy, problémom, ktoré môžu nastať pri jej realizácii. Následne sme analyzovali moderné a klasické prístupy k hodnoteniu finančnej analýzy. Prostredníctvom viacerých pomerových finančných ukazovateľov, na základe ktorých zistíme likviditu, aktivitu, rentabilitu, trhovú hodnotu a zadlženosť pre stanovenie finančného stavu podniku. Rovnako sme metódu analýzy využili pri hľadaní zdrojov pre stanovenie ekonomických a finančných charakteristík poľnohospodárskeho sektora.

V prvej časti diplomovej práce sme ako metódu využili selekciu. Tuto metódu sme aplikovali práve na nami vybrané teoretické časti charakteristiky finančnej analýzy. Musíme poznamenať, že sme využili aj viaceré poznatky, ktoré sme nadobudli na predmetoch Finančno-ekonomická analýza, Finančná analýza a finančné plánovanie a iných.

Vo výsledkoch práce sme využili metódy aplikácie, pri ktorých sme teoretické základy a charakteristiky finančnej analýzy a jej metód aplikovali na vybraný podnik z odvetvia poľnohospodárstva. Metódy aplikácie sme využili predovšetkým na účtovné výkazy podniku – Súvaha, Výkaz ziskov a strát a Poznámky, ktoré sú súčasťou účtovnej závierky podniku zostavenej v sústave podvojného účtovníctva. Prostredníctvom syntézy, ktorá predstavuje metódu zhrnutia postupov, sme dosiahnuté výsledky zhodnotili z pohľadu finančnej stability a stanovili sme návrhy a odporúčania pre analyzovaný podnik. Vo výsledkoch diplomovej práce sme taktiež využili metódu analýzy, nakoľko sme sa venovali 610 podnikom z odvetvia poľnohospodárstva za rok 2018 (rok 2019 zatiaľ nie je zverejnený). Venovali sme sa ich finančným indikátorom – zisku, tržbám a iným, ktoré sú z hľadiska finančného riadenia podniku dôležité. Zároveň sme popísali aj ich druh vlastníctva, možné dlhy, konkurzy, reštrukturalizácie a likvidácie.

Okrem všeobecno – logických metód sme využili vzhľadom na názov diplomovej práce aj metódy finančnej analýzy. Tie môžeme rozdeliť na metódy pomerových finančných ukazovateľov finančného zdravia podniku. Vo výsledkovej časti sa rovnako stretne s viacerými metódami, ktorých cieľom je spracovanie údajov. Výsledky diplomovej práce realizujeme za pomoci MS Excel.

3.1 Objekt skúmania

Ako objekt skúmania diplomovej práce sme si vybrali podnik, ktorý svoju výrobu realizuje už viac ako 19 rokov. Z dôvodu GDPR podnik budeme nazývať ABC. Podnik realizuje svoju činnosť na východnom Slovensku na území Prešovského samosprávneho kraja. Na základe informácií z účtovných výkazov má podnik 32 zamestnancov a svoju činnosť vykonáva na dvoch prevádzkarňach. Obchodný register uvádza, že ide o akciovú spoločnosť, ktorá sa zaoberá nasledujúcimi činnosťami:

- poľnohospodárska rastlinná a živočíšna výroba, vrátane predaja nespracovaných poľnohospodárskych výrobkov za účelom spracovania alebo ďalšieho predaja,
- vykonávanie zemných prác stavebnými mechanizmami,
- poskytovanie služieb poľnohospodárskymi strojmi a mechanizmami,
- opravy poľnohospodárskych strojov (mechanické časti),
- výroba kŕmnych zmesí pre poľnohospodársku živočíšnu výrobu,
- prípravné práce k realizácii stavby,
- uskutočňovanie stavieb a ich zmien,
- dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov.

Finančnú analýzu budeme aplikovať na výkazy účtovnej závierky za rok 2014 -2018. Samotné výkazy účtovnej závierky tvoria prílohu tejto diplomovej práce.

4 Výsledky práce

Kapitola Výsledky práce obsahuje aplikáciu metód finančnej analýzy na účtovné výkazy vybraného podniku z odvetvia poľnohospodárstva. Finančnú analýzu zhodnotíme a navrhujeme vhodné návrhy a opatrenia, ktoré budú realizovateľné aj v praxi. Súčasťou tejto kapitoly bude aj analýza podnikov z odvetvia poľnohospodárstvo za rok 2018.

4.1 Pomerové finančné ukazovatele

V tejto časti diplomovej práce budeme analyzovať jednotlivé ukazovatele, ktoré sú pre zhodnotenie finančnej situácie podniku veľmi dôležité. Práve na základe výsledkov hodnotenia za jednotlivé oblasti môže finančný manažér, alebo majiteľ podniku stanoviť opatrenia, ktoré je vhodné dodržiavať, aby sa podnik priblížil k želanému stavu v oblasti finančného zdravia.

4.1.1 Ukazovatele výkonnosti a rentability

Prvou skupinou, ukazovateľov, ktorú sme si pre analýzu vybrali sú ukazovatele rentability a výkonnosti podniku. Táto skupina pomerových ukazovateľov nám slúži na vyjadrenie efektívnosti procesu podniku v závislosti od vložených prostriedkov akcionára, majetku podniku, tržieb a iných hodnôt. Pre výpočet sa používa pomer čistého zisku a vybranej položky, na základe ktorej následne vieme určiť percentuálny podiel tej ktorej položky na výsledku hospodárenia. V nasledujúcej tabuľke sa nachádzajú vybrané vypočítané ukazovatele z oblasti rentability analyzovaného podniku.

Tab. 11 Ukazovatele rentability podniku

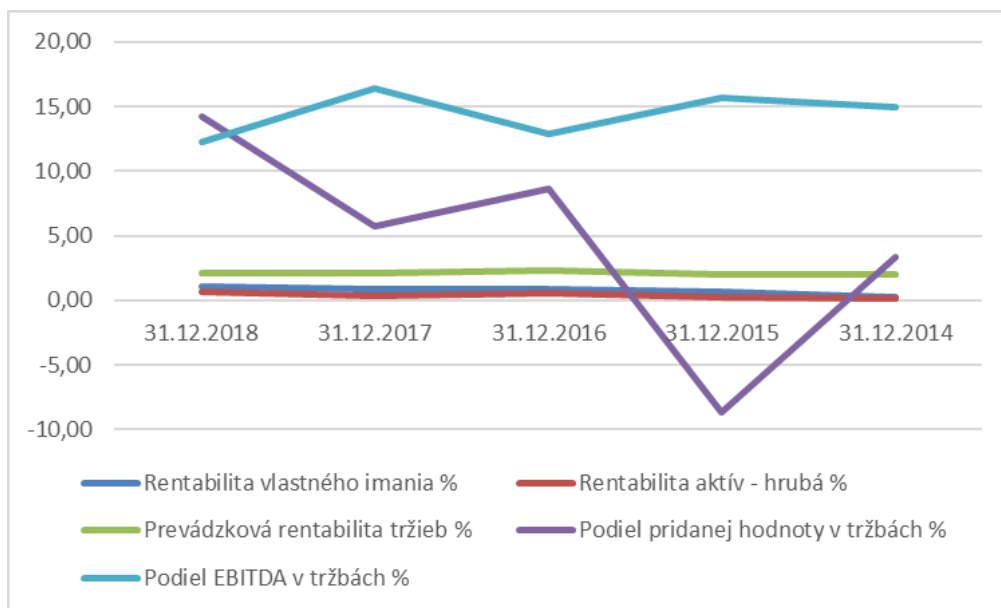
<i>Názov</i>	<i>Merná jednotka</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>31.12.2016</i>	<i>31.12.2015</i>	<i>31.12.2014</i>
Rentabilita vlastného imania	%	1,08	0,82	0,86	0,70	0,19
Rentabilita aktív	%	0,61	0,39	0,57	0,28	0,14
Rentabilita tržieb	%	2,10	2,11	2,30	2,03	1,99
Podiel pridanej hodnoty v tržbách	%	14,29	5,72	8,63	-8,67	3,30
Podiel EBITDA v tržbách	%	12,31	16,44	12,88	15,65	15,00

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných výkazov

Rentabilita vlastného imania sa vyvíja rastúcou tendenciou, nakoľko hodnota v roku 2014 bola len 0,19 % a na konci analyzovaného obdobia v roku 2018 dosahovala hodnoty 1,08 %. Podobný vývoj ukazovateľa vidíme aj v rentabilite aktív podniku, kde na začiatku sledovaného obdobia dosahovala 0,14 % v roku 2017 mierne klesla na 0,39 % a v poslednom analyzovanom roku dosiahla hodnotu 0,61 %. Hodnoty ukazovateľa rentabilita tržieb dosahoval najvyššiu hodnotu v roku 2016, a to 2,30 %. V ostatných rokoch sa tento ukazovateľ pohyboval v intervale od 1,99 % práve po 2,30 %, čiže môžeme konštatovať, že rozdiel medzi jednotlivými rokmi nie je markantný.

Podiel pridanej hodnoty k tržbám dáva do pomeru tieto dve stanové veličiny a vypovedá o schopnosti, ako podnik dokázal vytvoriť novú hodnotu po zaplatení výrobných vstupov, odpisov a ostatných nákladov. Najlepšiu hodnotu dokázal podnik vytvoriť v roku 2018, kedy hodnota podielu pridanej hodnoty a tržieb predstavuje 14,29 %. Najhoršie podnik v tejto oblasti obstál v roku 2015, kedy tento pomer dosiahol záporné hodnoty – 8,67 %. Posledným ukazovateľom z tejto oblasti, ktorý sme pre analýzu využili je podiel EBITDA a tržieb. Najlepšie hodnoty podnik dosiahol v roku 2017, kedy sa ukazovateľ dostal na úroveň 16,44 %. V roku 2018 dosahuje podnik najnižšiu hodnotu za analyzované obdobie, a to 12,31 %.

Vývoj vybraných ukazovateľov rentability podniku sme graficky znázornili a vývojové tendencie sa nachádzajú v nasledujúcom grafe.

Graf 4 Grafické znázornenie ukazovateľov rentability

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných výkazov

4.1.2 Ukazovatele zadlženosti

Ďalšou skupinou ukazovateľov, ktorým sa budeme v diplomovej práci venovať sú ukazovatele, ktoré finančného analytika informujú o stave zadlženia podniku, pomere vlastného a cudzieho kapitálu a iným charakteristikám, ktoré sú spojené s dlhovou službou podniku. Hodnoty vybraných ukazovateľov, ktoré sme v práci využili sa nachádzajú v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 12 Ukazovatele zadlženosti

Názov	Merná jednotka	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Celková zadlženosť aktív	%	58,27	64,83	50,77	49,27	45,36
Pomer vlastného imania k záväzkom	koef.	0,74	0,56	1,05	1,15	1,45
Dlhodobá zadlženosť aktív	%	17,48	11,83	16,91	19,31	16,30
Úverová zadlženosť aktív	%	5,53	32,45	8,02	10,86	8,93
Úrokové krytie	koef.	1,57	1,42	1,42	1,21	1,08
Tokové zadlženie	rok	6,29	5,95	4,99	3,57	3,13

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných výkazov

Celková zadlženosť aktív dáva do pomeru cudzie zdroje financovania – cudzie záväzky a aktíva podniku. Z našich výpočtov môžeme povedať že v roku 2017 bolo až 64,83 % aktív financovaných na dlh. Najnižší pomer financovania aktív na dlh bolo v roku 2014, kedy hodnota dosahovala 45,36 %. Podobným ukazovateľom je dlhodobá zadlženosť aktív, ktorá namiesto celkových zdrojov financovania využíva oproti predchádzajúcemu ukazovateli len dlhodobú časť týchto zdrojov. Vidíme, že podnik dosahuje v roku 2018 17,48 %, pričom táto hodnota bola prekročená len vo roku 2015, kedy dosahovala 19,31 %.

Pomer vlastného imania z záväzkom predstavuje koeficient, ktorý vyjadruje pomer položiek základného imania, kapitálových fondov, ostatných fondov a fondov tvorených zo zisku a výsledku hospodárenia k ostatným cudzím zdrojom. Tento ukazovateľ slúži aj na posúdenie, či sa podnik nenachádza v kríze. Obchodný zákonník určuje, že napr. v roku 2016 by mal byť pomer položiek vlastného imania a položiek záväzkov 4 ku 100, v 2017 6 ku 100 a v poslednom roku analýzy 2018 8 ku 100. Na základe našich výpočtov môžeme povedať, že nebol splnený predpoklad na vyhlásenie tvrdenia, že podnik sa nachádza v kríze. S problematikou podniku v kríze sa objavuje povinnosť podania návrhu na konkurz alebo začatie reštrukturalizácie.

Ukazovateľ úverová zadlženosť aktív hodnotí množstvo úverov potrebných na financovanie aktív. Najviac sú aktíva kryté úrokmi v roku 2017 s hodnotou 32,45 %, naopak najmenej je toto krytie úrokmi zohľadnené v roku 2018, kedy nastal pokles na úroveň zadlženia aktív bankovými úrokmi na úrovni 5,53 %.

Zaujímavým sa z pohľadu podnikateľa a vlastníka podniku môže stať aj ukazovateľ tokového zadlženia. Tento ukazovateľ nám hovorí o počte rokov, ktoré podnik prostredníctvom zisku a odpisov potrebuje na úplné splatenie cudzích zdrojov dlhodobého charakteru. Na základe analýzy môžeme povedať, že na začiatku analyzovaného obdobia tento ukazovateľ predpovedal 3,13 roka na dosiahnutie vyrovnaní dlhodobých záväzkov, no postupne sa táto hodnota zvyšovala a v roku 2018 sa predpovedá dosiahnutiu želaného stavu viac ako 6 rokov.

4.1.3 Ukazovatele aktivity

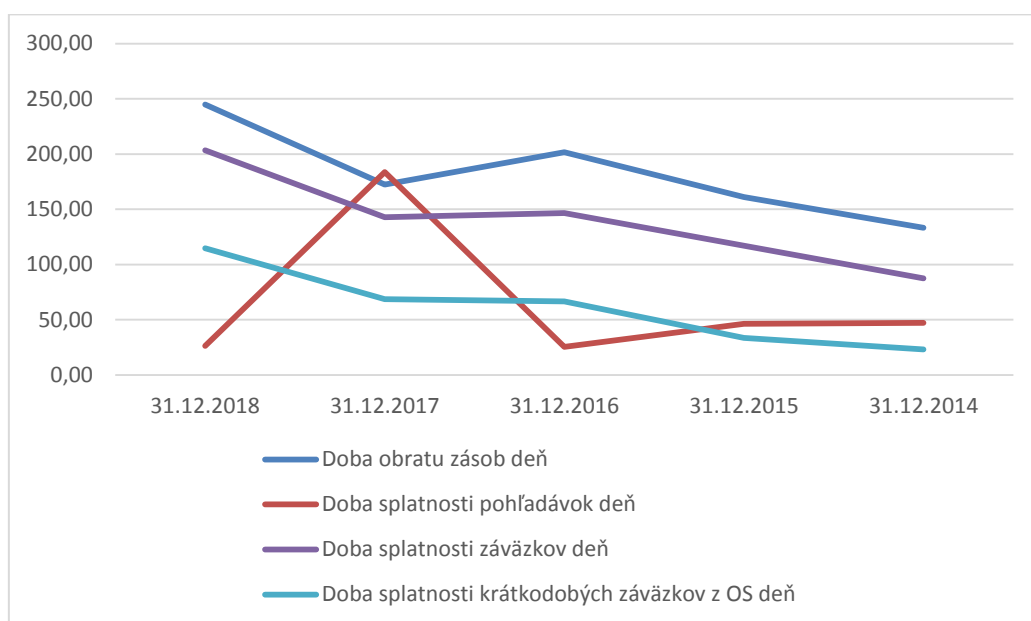
Významnou skupinou ukazovateľov sú ukazovatele aktivity. Pomocou nich vie finančný analytik merať mieru využitia majetku v reprodukčnom cykle. Medzi najvýznamnejšie ukazovatele zaraďujeme nasledovné ukazovatele, ktorých hodnoty sa nachádzajú v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 13 Ukazovatele aktivity

Názov	Merná jednotka	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Doba obratu zásob	deň	244,92	172,58	201,81	161,13	133,31
Doba splatnosti pohľadávok	deň	26,43	183,81	25,46	46,34	47,37
Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS	deň	8,78	12,72	14,86	33,44	35,52
Doba splatnosti záväzkov	deň	203,59	142,99	146,62	117,01	87,58
Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS	deň	114,65	68,74	66,61	33,57	23,24
Obrat aktív	koef.	0,85	0,73	0,91	0,96	1,09

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných výkazov

Doba obratu zásob je najvyššia v poslednom analyzovanom roku, kedy dosahuje takmer 245 dní, čo je o viac ako 72 dní. Tento ukazovateľ vypovedá o počte dní od nákupu materiálu na výrobu produktov cez ich predaj až po inkaso vystavenej faktúry odberateľovi. Z ostatných ukazovateľov je zaujímavá doba splatnosti pohľadávok, kedy v roku 2017 došlo v tejto oblasti v podniku k výraznému navýšeniu z 25 dní v roku 2016 na 183,81 dní v roku 2017, čo sa v konečnom dôsledku odrazilo aj na bežnej likvidite, čo budeme reflektovať v nasledujúcej časti. V roku 2018 podnik dosiahol výrazne rozdielnu hodnotu doby obraty splatnosti záväzkov a pohľadávok z obchodného styku, a tento rozdiel predstavuje niečo cez 105 dní. Z tohto pohľadu by mal podnik jednoznačne upraviť politiku splatnosti záväzkov. Ideálny stav v tejto oblasti je v roku 2015, kedy je takmer identická doba inkasa pohľadávok ako splatnosti záväzkov. Ukazovatele obrat aktív vypovedá o schopnosti „obrátenia“ sa majetku v tržbách. Obrat aktív nadobúda hodnoty z intervalu 0,73 - 1,09 v období rokov 2014 – 2019.

Graf 5 Vývoj ukazovateľov aktivity

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných výkazov

4.1.4 Ukazovatele likvidity

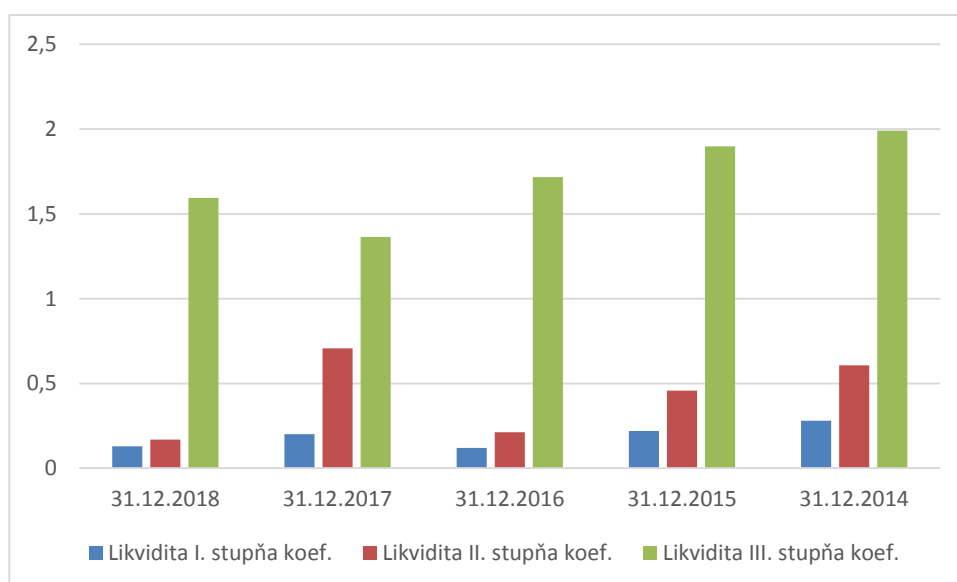
Poslednou, no nemenej významnou skupinou pomerových ukazovateľov sú ukazovatele likvidity podniku. Cieľom ukazovateľov likvidity je stanoviť schopnosť podniku splácať krátkodobé záväzky prostredníctvom peňažných prostriedkov a premeny krátkodobých pohľadávok a zásob na peniaze. Najznámejšie a najviac využívané ukazovatele sme získali pomerom účtovných položiek zo súvahy a ich výsledné hodnoty sa nachádzajú v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 14 Ukazovatele likvidity

Názov	Merná jednotka	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Likvidita I. stupňa	koef.	0,13	0,2	0,12	0,22	0,28
Likvidita II. stupňa	koef.	0,17	0,71	0,21	0,46	0,61
Likvidita III. stupňa	koef.	1,59	1,36	1,72	1,90	1,99

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných výkazov

Na základe výsledkov môžeme povedať, že pohotová ani bežná likvidita nedosahuje odporúčané hodnoty, ktoré sú stanovené v odbornej literatúre. Celková likvidita sa nachádza v optimálnych hodnotách. Pre porovnanie využijeme v nasledujúcej časti optimálne hodnoty ako priemer odvetvia. Pre vizualizáciu údajov sme použili aj nasledovný graf.

Graf 6 Vývoj ukazovateľov likvidity podniku

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa účtovných výkazov

4.2 Porovnanie dosiahnutých výsledkov podniku s priemernými hodnotami ukazovateľov za odvetvie

Táto časť diplomovej práce bude venovaná porovnaniu dosiahnutých hodnôt finančných ukazovateľov rentability, zadlženosti, aktivity a likvidity podniku ABC za rok 2018 s priemernými hodnotami finančných ukazovateľov za oblasť poľnohospodárstvo. Priemerné hodnoty sme získali z publikácie Stredné hodnoty finančných ukazovateľov ekonomických činností v Slovenskej republike za rok 2018. S výsledkami za jednotlivé pomerové ukazovatele sa oboznámime v nasledujúcich tabuľkách.

Tab. 15 Priemerné hodnoty za ukazovatele rentability

2015	2016	2017	2018	Ukazovateľ	Hodnota	Štat.	m. j.	majetok v mil.			obrat v mil.		
								EUR 2018			EUR 2018		
								< 1,6	1,6-5,0	> 5,0	< 0,8	0,8-3,3	> 3,3
-4,94	-3,37	-4,66	-2,11	Rentabilita aktív	0,61	DK	%	-3,16	-0,81	0,06	-3,15	0,07	0,25
0,45	0,98	0,82	0,58					0,54	0,60	0,72	0,31	1,03	1,40
5,85	7,00	6,91	5,53					6,77	2,88	2,90	6,08	4,26	3,73
-53,4	-31,4	-27,6	-					-29,46	1,05	2,03	-28,91	2,11	3,24
-13,9	-10,7	-14,9	-7,09	Rentabilita vlastného imania	1,08	DK	%	-11,58	-1,93	0,19	-12,21	0,24	0,73
1,29	2,76	2,50	1,70					1,62	1,72	1,78	1,18	2,88	4,03
19,12	21,51	19,61	16,33					21,65	8,77	6,72	19,69	10,93	9,67
-92,1	-31,0	-45,9	-252					-44,91	-1517	4,11	-317	2,31	11,19
-21,4	-16,4	-22,5	-	Rentabilita tržieb	2,10	DK	%	-27,73	-3,01	0,16	-30,90	0,15	0,48
1,11	2,18	1,74	1,53					1,53	1,33	1,77	1,34	1,85	2,06
10,79	13,09	12,41	12,23					14,20	7,85	6,63	14,80	6,46	7,21
-95,4	-79,5	8,18	-3124					-4053	-21	1,59	-3965	2,68	4,92
-23,8	-18,7	-20,1	-	Podiel pridanej hodnoty v tržbách	14,29	DK	%	-42,1	4,09	14,50	-48,08	12,11	14,50
12,74	13,22	13,38	13,51					9,50	21,47	25,67	8,71	23,08	24,37
31,47	33,55	34,21	32,74					32,41	31,98	34,08	32,82	31,98	34,50
-91,2	-127	-72,8	-					-397	5,52	23,59	-390,9	21,72	25,18

1,37	2,28	1,91	1,28	Podiel EBITDA v tržbách	12,31	DK		-3,16	14,17	15,83	-3,36	12,28	9,59
16,94	18,95	18,61	17,80			Me		14,21	23,35	24,04	16,46	19,65	17,60
42,05	45,38	45,52	40,33			HK	%	43,29	37,78	34,03	47,93	29,19	27,93
-4,02	6,49	80,97	-108,0			Avg		-150	36,71	25,54	-142,8	21,76	19,70

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa stredných hodnôt za odvetvie

Z tabuľky porovnania dosiahnutých hodnôt v podniku ABC v oblasti rentability vidíme, že hodnoty ukazovateľov rentability aktív, rentability vlastného imania a rentability tržieb dosahujú hodnoty, ktoré sa približujú k mediánovým hodnotám za odvetvie poľnohospodárstva. Menšie problémy vidíme pri ukazovateli podiel pridanej hodnoty v tržbách, ktorý vypovedá o schopnosti podniku vytvoriť novú hodnotu po zaplatení výrobných vstupov, odpisov a ostatných nákladov. Najlepšiu hodnotu dokázal podnik vytvoriť práve v roku 2018. Nízke hodnoty oproti odvetviu podnik dosahuje pri podiele EBITDA v tržbách.

Tab. 16 Priemerne hodnoty za ukazovatele zadlženosti

2015	2016	2017	2018	Ukazovateľ	Hodnota	Štat.	m. j.	majetok v mil. EUR 2018			obrat v mil. EUR 2018			
								< 1,6	1,6-5,0	> 5,0	< 0,8	0,8-3,3	> 3,3	
21,65	21,23	23,03	23,32	Celková zadlženosť aktív	58,27	DK	%	20,03	34,82	32,25	20,22	36,58	31,82	
57,58	56,40	58,63	57,54					Me	58,68	55,02	56,99	58,87	56,20	52,71
89,15	88,81	89,02	88,94					HK	90,97	82,80	77,94	91,51	79,94	72,77
171,55	168,41	158,44	148,68					Avg	171,55	57,18	54,92	168,80	57,32	51,59
0,13	0,13	0,13	0,13	Pomer vlastného imania k záväzkom	0,74	DK	koef.	0,10	0,25	0,30	0,10	0,28	0,38	
0,82	0,83	0,77	0,79					Me	0,74	0,97	0,94	0,75	0,87	1,07
4,16	4,20	3,77	3,64					HK	4,35	2,61	2,45	4,41	2,16	2,77
10,56	22,16	19,26	316,72					Avg	162,78	779,53	1143,65	388,97	2,25	2,96
0,00	0,00	0,00	0,00	Dlhodobá zadlženosť aktív	17,48	DK	%	0,00	6,87	7,65	0,00	6,39	4,84	
0,24	0,25	0,37	0,42					Me	0,01	15,66	17,61	0,02	13,90	16,03
14,09	14,13	15,64	16,25					HK	8,76	29,53	35,42	10,93	26,55	31,58
34,29	34,68	17,95	18,68					Avg	17,67	22,42	23,30	18,43	19,66	20,23

0,00	0,00	0,00	0,00	Úverová zadlženosť aktív	5,53	DK	%	0,00	0,00	3,83	0,00	0,15	2,52
0,00	0,00	0,00	0,00			Me		0,00	10,15	12,14	0,00	10,15	12,14
6,03	7,96	8,68	9,52			HK		0,08	22,27	25,77	1,06	21,76	27,80
20,12	21,89	8,81	9,12			Avg		7,68	13,87	17,03	7,98	13,78	16,54
-15,50	-9,06	-13,07	-22,05	Úrokové krytie	1,57	DK	koef.	-Inf	0,17	1,24	-Inf	1,28	1,67
3,66	5,68	4,79	3,31			Me		4,07	2,29	2,76	3,07	3,72	3,62
Inf	Inf	Inf	Inf			HK		Inf	11,25	11,24	Inf	20,42	25,70
-38,06	57,71	15,37	8,98			Avg		5,64	-56,33	147,90	0,10	- 33,77	242,66
2,92	2,51	2,71	2,71	Tokové zadlženie	6,29	DK	rok	2,41	3,43	3,61	2,55	3,06	2,81
8,68	7,33	7,83	7,84			Me		8,43	6,78	7,17	9,25	5,32	6,61
Inf	Inf	Inf	589,97			HK		Inf	15,61	12,96	Inf	11,29	10,92
21,68	35,84	33,01	47,27			Avg		55,17	18,97	33,43	55,16	23,83	15,55

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa stredných hodnôt za odvetvie

Dosiahnuté ukazovatele zadlženosti za rok 2018 kopírujú priemerné hodnoty za odvetvie, nakoľko vidíme len nepatrné rozdiely hodnôt od mediánov ukazovateľov v poľnohospodárstve. Pri porovnaní sa vyskytla len jedna disproporcja pri úrokovom krytí, kde bola dosiahnutá nižšia hodnota pri porovnaní na základe obratu za rok 2018, ale táto hodnota sa nachádza medzi dolným kvartilom a mediánovou hodnotou.

Tab. 17 Priemerné hodnoty za ukazovatele aktivity

2015	2016	2017	2018	Ukazovateľ	Ment.	Štat.	m. j.	majetok v mil. EUR 2018			obrat v mil. EUR 2018		
								< 1,6	1,6-5,0	> 5,0	< 0,8	0,8-3,3	> 3,3
-	0,00	0,00	0,00	Doba obratu zásob	244,9	DK	deň	0,00	82,66	81,46	0,00	-	0,00
-	43,86	48,94	51,70			Me		12,65	154,16	128,00	18,18	-	43,86
-	175,34	171,95	174,53			HK		140,76	230,52	195,09	164,05	-	175,34
-	300,21	232,69	206,33			Avg		213,75	198,68	148,68	225,89	-	300,21
30,01	32,53	34,81	33,61	Doba splatnosti pohľadávok	26,43	DK	deň	26,06	60,32	64,56	28,20	30,01	32,53
84,31	97,34	101,17	99,94			Me		92,08	124,91	117,19	106,72	84,31	97,34
276,66	308,56	329,20	322,50			HK		360,00	256,30	242,83	429,32	276,66	308,56

556,22	538,63	569,58	2237,2			Avg		2141,0	712,17	6087,01	2803,46	556,22	538,63
6,09	6,43	6,27	5,96	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku	8,87	DK	deň	1,54	22,64	30,50	1,74	6,09	6,43
36,47	41,10	38,85	37,52			Me		34,02	43,14	51,22	35,44	36,47	41,10
109,84	115,72	106,62	101,75			HK		109,03	78,76	91,00	116,27	109,84	115,72
254,92	210,88	210,88	941,72			Avg		698,08	115,38	4894,01	1178,54	254,92	210,88
95,09	94,06	105,24	98,39	Doba splatnosti záväzkov	203,5	DK	deň	95,40	119,89	98,39	108,31	95,09	94,06
283,78	271,24	276,43	272,64			Me		300,19	240,96	174,00	343,56	283,78	271,24
1291,1	1145,5	1380,1	1186,0			HK		1805,99	536,32	384,51	2069,45	1291,15	1145,51
1288,54	1253,25	1160,13	Inf			Avg		Inf	3183,93	14232,33	Inf	1288,54	1253,25
70,98	69,98	72,33	70,46	Doba splatnosti krátkodobých záväzkov	114,6	DK	deň	73,59	71,37	55,77	78,64	70,98	69,98
211,80	195,05	203,27	204,13			Me		234,12	148,35	111,47	262,49	211,80	195,05
1044,02	819,94	967,02	833,89			HK		1358,75	347,09	233,21	1545,95	1044,02	819,94
1096,36	994,36	1032,27	Inf			Avg		Inf	552,52	14087,21	Inf	1096,36	994,36
0,09	0,11	0,09	0,09	Obrat aktív	0,85	DK	koef.	0,06	0,22	0,27	0,04	0,09	0,11
0,40	0,42	0,41	0,40			Me		0,41	0,38	0,40	0,32	0,40	0,42
0,88	0,86	0,86	0,87			HK		1,00	0,56	0,55	0,90	0,88	0,86
0,92	0,95	0,87	0,87			Avg		0,98	0,44	0,48	0,90	0,92	0,95

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa stredných hodnôt za odvetvie

V skupine ukazovateľov aktivity môžeme pri porovnaní o pozitívnom hovoriť len pri ukazovateli doba splatnosti záväzkov, čo hovorí o dobrej platobnej disciplíne podniku v tejto oblasti. Ďalšie výsledky nie sú pre podnik veľmi lichotivé. Doba obratu zásob je omnoho vyššia ako medián odvetvia, naopak doba splatnosti pohľadávok nižšia ako medián. Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku je nižšia ako dolný kvartil za odvetvie a obrat aktív je vyšší ako horný kvartil za odvetvie poľnohospodárstva.

Tab. 18 Priemerné hodnoty za ukazovatele likvidity

2015	2016	2017	2018	Ukazovateľ	Ment.	Štat.	m. j.	majetok v mil. EUR 2018			obrat v mil. EUR 2018			
								< 1,6	1,6-5,0	> 5,0	< 0,8	0,8-3,3	> 3,3	
0,05	0,05	0,05	0,04	Likvidita 1. stupňa (pohotovú)	0,13	DK	koef.	0,07	0,01	0,01	0,07	0,01	0,01	
0,30	0,30	0,32	0,29					Me	0,45	0,06	0,04	0,41	0,07	0,03
2,10	2,06	1,98	1,99					HK	2,89	0,26	0,16	2,81	0,33	0,18
4,89	18,22	5,09	11,39					Avg	14,15	1,02	0,75	13,89	0,61	0,54
0,35	0,39	0,40	0,39	Likvidita 2. stupňa (bežná)	0,17	DK	koef.	0,43	0,31	0,35	0,41	0,35	0,39	
0,89	0,97	0,96	0,97					Me	1,10	0,62	0,68	1,07	0,66	0,76
3,43	3,63	3,35	3,47					HK	4,68	1,33	1,37	4,65	1,27	1,66
7,39	21,05	6,88	13,06					Avg	15,88	2,69	1,70	15,73	1,44	1,62
0,68	0,70	0,69	0,68	Likvidita 3. stupňa (celková)	1,59	DK	koef.	0,67	0,74	0,78	0,64	0,83	0,87	
1,32	1,35	1,36	1,36					Me	1,40	1,22	1,23	1,38	1,32	1,38
4,41	4,55	4,10	4,29					HK	5,35	2,33	2,20	5,35	2,20	2,57
7,91	21,71	7,49	13,90					Avg	16,70	3,68	2,58	16,57	2,39	2,43

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa stredných hodnôt za odvetvie

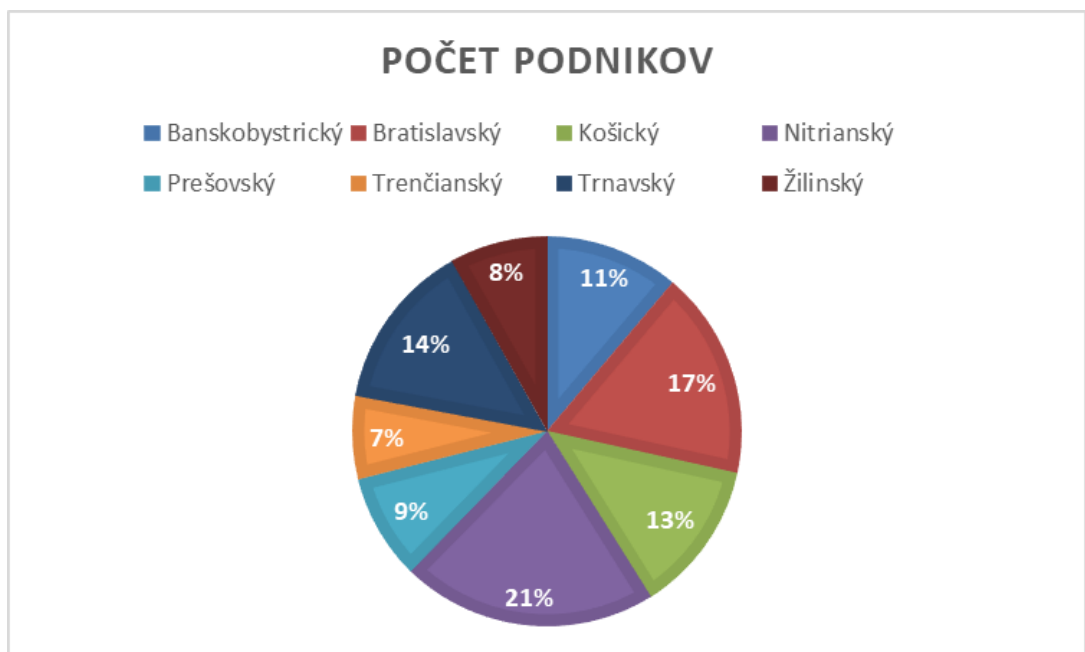
Súvis s ukazovateľmi aktivity a rovnako nedostatočné hodnoty môžeme vidieť pri ukazovateľoch likvidity podniku. Nakoľko konštrukcia ukazovateľov berie do úvahy krátkodobé cudzie zdroje a krátkodobé pohľadávky, nedostatky môžeme vidieť na porovnaní dosiahnutých hodnôt ukazovateľov likvidity za rok 2018 s odvetvím. Stredné hodnoty sú porovnateľné len pre pohotovú a celkovú likviditu, kedy sa dosiahnuté hodnoty približujú mediánu za odvetvie. Bežná likvidita zaznamenala pri oboch kritériách, majetku a obrate, nižšie hodnoty dolného kvartilu ako dosahujú podniky priemerne za odvetvie.

4.3 Analýza podnikov z odvetvia poľnohospodárstvo za rok 2018

Na základe údajov, ktoré sme získali z portálu Finstat môžeme povedať, že v odvetví poľnohospodárstvo vykonávalo činnosť 610 podnikov. Podľa SK NACE sa v činnosti pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace vyskytol len jeden

podnik. 22 podnikov svoju činnosť realizuje v prenájme a lízingu poľnohospodárskych strojov a zariadení, 313 v sprostredkovaní obchodu s poľnohospodárskymi surovinami, živými zvieratami, textilnými surovinami a polotovarmi, 43 vo výrobe strojov pre poľnohospodárstvo a lesníctvo, 227 podnikov realizuje svoju činnosť vo veľkoobchode s poľnohospodárskymi strojmi, zariadeniami a príslušenstvom, 3 podniky sa venujú pestovaniu plodín a chovu zvierat, poľovníctvu a služby s tým súvisiace a jeden podnik poskytuje služby v poľnohospodárstve a služby súvisiace so zberom úrody.

Grafické znázornenie počtu podnikov v jednotlivých krajoch udáva nasledovný graf, kde môžeme vidieť, že najväčší počet podnikov z odvetvia poľnohospodárstvo sa nachádza v Nitrianskom kraji, nasleduje Bratislavský kraj až po najmenej zastúpený Trenčiansky kraj.

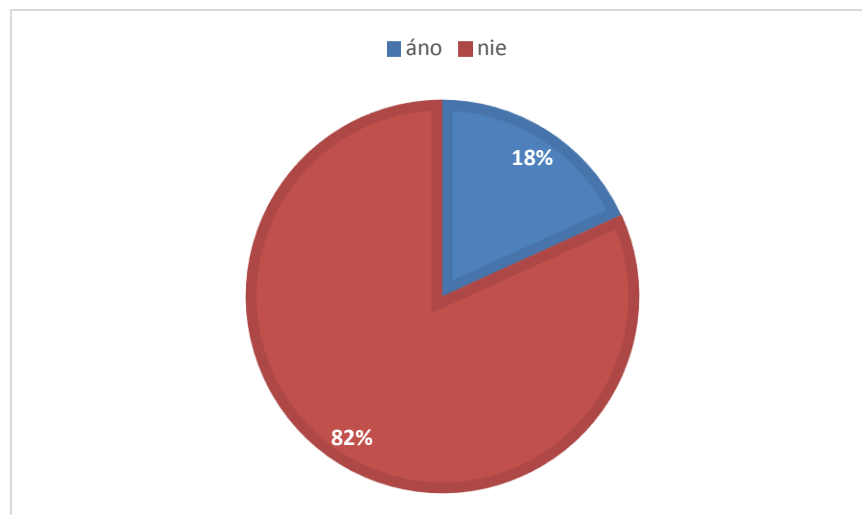
Graf 7 Počet podnikov v sektore poľnohospodárstvo v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

Pri analýze počtu zamestnancov v podnikoch musíme poznamenať, že pri 305 podnikoch nebol uvedený počet zamestnancov. Nulový počet zamestnancov uvidelo 39 podnikov a 62 podnikov taktiež uviedlo, že zamestnáva len jedného zamestnanca. Dvoch

zamestnancov uvádza vo svojich účtovných závierkach 42 podnikov a 55 podnikov zamestnáva podľa dostupných dát 3 až 4 zamestnancov. Pri 48 podnikoch je stav zamestnancov od 5 do 9. Pre počet zamestnancov 10 až 19 evidujeme 27 podnikov. Osem podnikov vykazuje 20 - 24 zamestnaných. Od 25 do 49 zamestnancov zamestnáva 11 analyzovaných podnikov. Sedem podnikov zamestnáva od 50 do 99 zamestnancov. Od 100 do 200 zamestnancov by sme podľa dát našli pri dvoch podnikoch. Dva podniky zamestnávajú 200 – 249 zamestnancov, rovnako dva podniky vykazujú stav zamestnancov v rozmedzí 250 až 499.

Pri ďalšej analýze sme sa zamerali na výskyt dlhov v podnikoch. Na súbore 610 podnikov dlh vo svojej evidencii nachádzame pri 111 podnikoch, naopak 499 podnikov v dôsledku svojej podnikateľskej činnosti neeviduje dlhovú povinnosť. Za dlh rozumieme dlh voči štátnemu orgánu, alebo dlh ktorý je vymáhaný nad rámec lehôt Obchodného zákonníka.

Graf 8 Evidencia dlhov v podnikoch z odvetvia poľnohospodárstvo

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

V roku 2018 sme podľa dostupných štatistík mohli sledovať aj vývoj v oblasti insolvenčných konaní podnikov v odvetví poľnohospodárstvo. Sedem podnikov sa

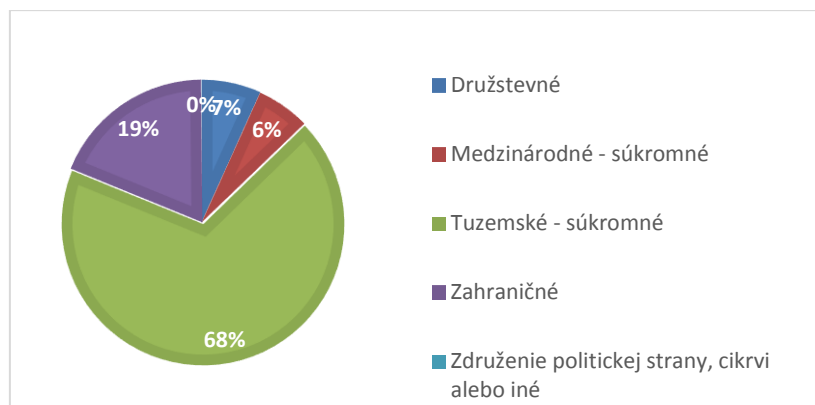
v dôsledku svojej činnosti dostalo do stavu, kedy musel byť vyhlásený konkurz alebo schválená reštrukturalizácia. Zvyšných 603 podnikov zvláda svoju finančnú situáciu dobre a nedosahujú stupeň platobnej neschopnosti. Rovnako je potrebné poznamenať, že 37 podnikov sa v roku 2018 nachádza v likvidácií.

Graf 9 Prebiehajúce konkurzy a reštrukturalizácie

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

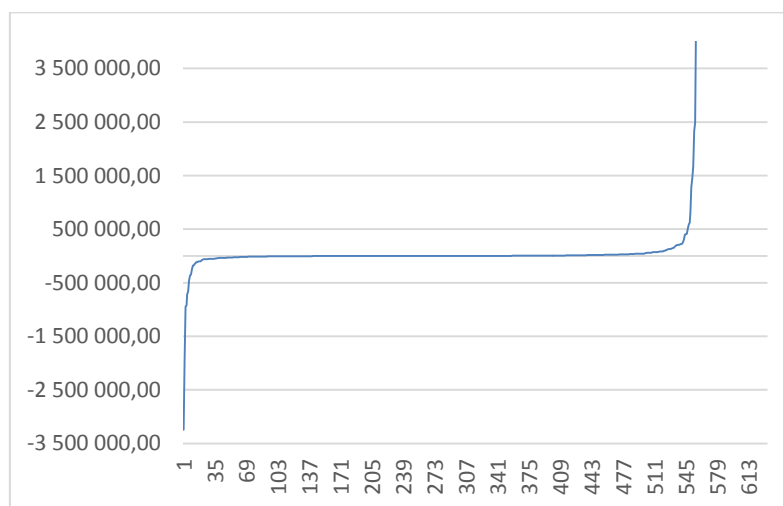
V nasledujúcom grafe môžeme vidieť rozdelenie podnikov podľa druhu vlastníctva. Najväčšie zastúpenie 417 podnikov má tuzemské súkromné vlastníctvo. Nasleduje zahraničné vlastníctvo 114 podnikov, družstevné 41 podnikov, medzinárodné súkromné 37 a jeden podnik vo vlastníctve združenia politickej strany, cirkvi alebo iné.

Graf 10 Druh vlastníctva poľnohospodárskych podnikov

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

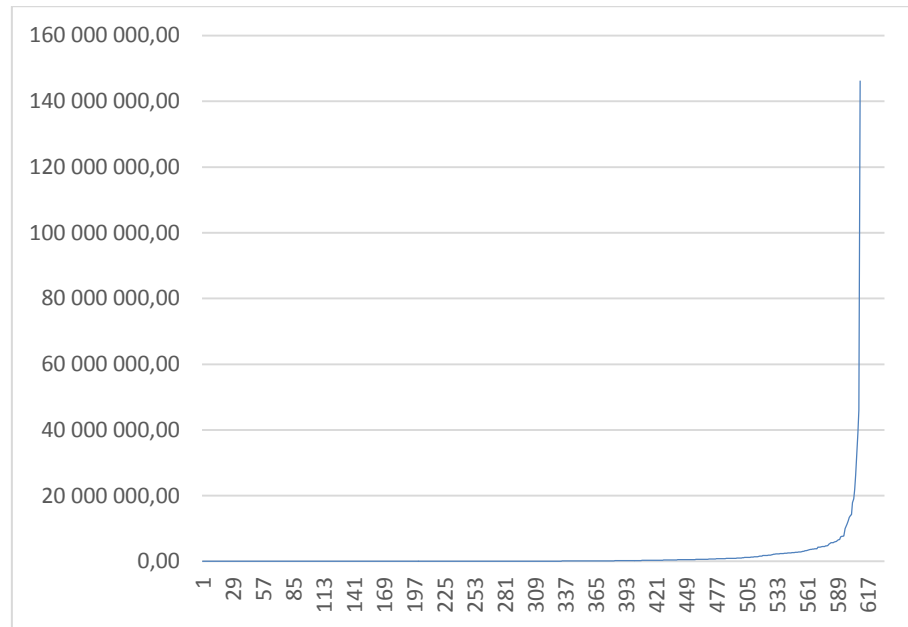
Za rok 2018 podniky, ktoré realizujú svoju činnosť v odvetví poľnohospodárstvo dosiahli priemernú hodnotu dosiahnutého zisku na úrovni 21 328,37 EUR. Maximálna hodnota, ktorá bola dosiahnutá bola 4 628 242 EUR a na grafe nie je znázornená, nakoľko ide o extrémnu hodnotu a skresľovala výsledky dosiahnutých ziskov. Najväčšia strata, ktorá bola zaznamenaná dosahovala v roku 2018 -3 244 061 EUR. Rozdelenie podnikov podľa dosiahnutého príjmu môžeme vidieť aj v nasledujúcom grafe.

Graf 11 Dosiahnuté zisky podnikov v poľnohospodárstve

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

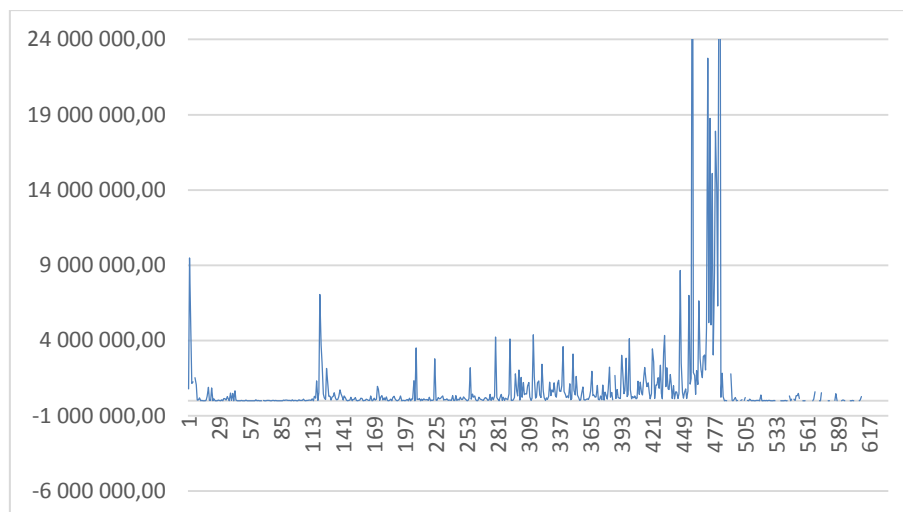
Čo sa týka tržieb podnikov z odvetvia poľnohospodárstva priemerná výška je 1 331 497,44 EUR. Maximálna výška tržieb, ktorá bola dosiahnutá podnikom bola na úrovni 146 155 400 EUR. Grafické znázornenie dosiahnutých tržieb sa nachádza v grafe s názvom Dosiachnuté tržby podnikov v poľnohospodárstve.

Graf 12 Dosiachnuté tržby podnikov v poľnohospodárstve

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

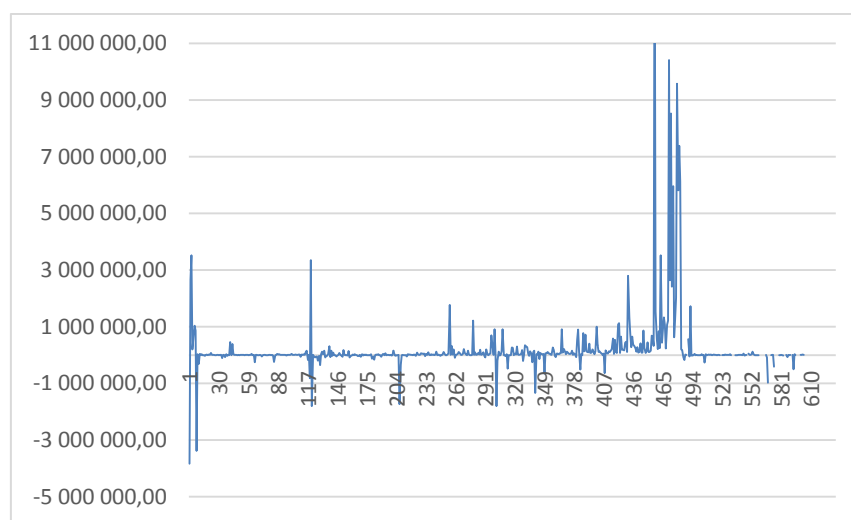
V evidencií aktív podniku môžeme povedať, že priemerná hodnota stavu aktív za odvetvie poľnohospodárstva je 875 269,39 EUR. Minimálny stav aktív bol u podniku, ktorý mal vo svojej účtovnej evidencii aktíva v zápornom vyjadrení -10 365 EUR. Najvyššia zaevidovaná hodnota aktív bola 43 898 847 EUR.

Graf 13 Aktíva podnikov v poľnohospodárstve

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

Poslednou premennou, ktorú sme analyzovali bola hodnota vlastného imania podnikov v poľnohospodárstve. Maximálna hodnota vlastného imania bola zaznamenaná v sume 16 841 700 EUR. Naopak najnižšia hodnota predstavuje -3 834 230 EUR, pričom táto skutočnosť môže mať súvis s už vyhlásenými konkurznými a reštrukturalizačnými konaniami. Priemerná suma položky vlastného imania je 216 356,34 EUR za odvetvie.

Graf 14 Hodnoty vlastného imania podnikov v poľnohospodárstve

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa databázy podnikateľských subjektov v poľnohospodárstve

5 Diskusia

Hlavným cieľom diplomovej práce je na základe analýzy informácií z účtovných záznamov analyzovať finančnú situáciu v podniku z odvetvia poľnohospodárstva a stanoviť návrhy a odporúčania na zlepšenie finančnej výkonnosti podniku. Ako objekt skúmania diplomovej práce sme si vybrali podnik, ktorý svoju výrobu realizuje už viac ako 19 rokov práve v odvetví poľnohospodárstva. Podnik realizuje svoju činnosť na východnom Slovensku na území Prešovského samosprávneho kraja. V rámci aplikačnej časti sme vykonali viaceré analýzy, na základe ktorých môžeme potvrdiť splnenie cieľa diplomovej práce. Za rovnako významný cieľ diplomovej práce sme si zvolili analýzu poľnohospodárskeho sektora, čo sme splnili tak v teoretickej ako aj praktickej časti diplomovej práce. V nasledujúcich podkapitolách si zhrnieme výsledky analýz a stanovíme návrhy a odporúčania pre podnik, ale aj samotné odvetvie.

5.1 Zhodnotenie výsledkov finančnej analýzy

Na základe pomerových finančných ukazovateľov sme dospeli k nasledujúcim záverom. Pre prvú analyzovanú oblasť rentability sme skúmali viacero ukazovateľov a ich zhrnutím sme zistili, že rentabilita vlastného imania sa má rastúci vývoj, keďže hodnota v roku 2014 bola približne 0,2 % a na konci analyzovaného obdobia v roku 2018 dosahovala hodnoty 1,08 %. Rovnaký vývoj vidíme pri ukazovateľoch rentability aktív. Hodnoty ukazovateľa rentabilita tržieb dosahoval najvyššiu hodnotu v roku 2016, a to 2,30 %. V ostatných rokoch sa tento ukazovateľ pohyboval v intervale od 1,99 % práve po hodnotu z roku 2016. Najlepšiu hodnotu podielu pridanej hodnoty k tržbám dokázal podnik vytvoriť v roku 2018, kedy hodnota podielu pridanej hodnoty a tržieb predstavuje 14,29 %. Najhoršie podnik v tejto oblasti obstál v roku 2015, kedy tento pomer dosiahol záporné hodnoty – 8,67 %. Posledným ukazovateľom z tejto oblasti je podiel EBITDA a tržieb. Najlepšie hodnoty podnik dosiahol v roku 2017, kedy sa ukazovateľ dostal na úroveň 16,44 %. V roku 2018 dosahuje podnik najnižšiu hodnotu za analyzované obdobie, a to 12,31 %. Z tabuľky porovnania dosiahnutých hodnôt v predchádzajúcej časti v oblasti rentability sme preukázali, že hodnoty ukazovateľov rentability aktív, rentability vlastného imania a

rentability tržieb dosahujú hodnoty, ktoré sa približujú k mediánovým hodnotám za odvetvie poľnohospodárstva. Menšie problémy vidíme pri ukazovateli podiel pridanej hodnoty v tržbách, ktorý vypovedá o schopnosti podniku vytvoriť novú hodnotu po zaplatení výrobných vstupov, odpisov a ostatných nákladov. Najlepšiu hodnotu dokázal podnik vytvoriť práve v roku 2018. Nízke hodnoty oproti odvetviu podnik dosahuje pri podiele EBITDA v tržbách.

V rámci ukazovateľov zadlženosti sme analyzovali viacero indikátorom, kde môžeme konštatovať, že celková zadlženosť aktív v roku 2017 bola až 64,83 % aktív financovaných na dlh a Najnižší pomer financovania aktív na dlh bol v roku 2014, kedy hodnota dosahovala 45,36 %. Pomer vlastného imania z záväzkom slúži aj na posúdenie, či sa podnik nenachádza v kríze. Obchodný zákonník určuje, že napr. v roku 2016 by mal byť pomer položiek vlastného imania a položiek záväzkov 4 ku 100, v 2017 6 ku 100 a v poslednom roku analýzy 2018 8 ku 100. Pri analýze podniku ABC nebol splnený predpoklad na konkurz alebo reštrukturalizáciu. Najväčšia hodnota úverového krytia aktív bola v roku 2017 s hodnotou 32,45 %, naopak najmenej je toto krytie úrokmi zohľadnené v roku 2018, kedy nastal pokles na úroveň zadlženia aktív bankovými úrokmi na úrovni 5,53 %. Na základe analýzy môžeme povedať, že na začiatku analyzovaného obdobia ukazovateľ tokové zadlženie podniku predpovedal 3,13 roka na dosiahnutie vyrovnanie dlhodobých záväzkov, no postupne sa táto hodnota zvyšovala a v roku 2018 sa predpovedá dosiahnutiu pozitívneho stavu viac ako 6 rokov. Dosiahnuté ukazovatele zadlženosti pri porovnaní za odvetvie poľnohospodárstva za rok 2018 kopírujú priemerné hodnoty za odvetvie, nakoľko vidíme len nepatrné rozdiely hodnôt od mediánov ukazovateľov v poľnohospodárstve. Pri porovnaní sa vyskytla len jedna disproporcia pri úrokovom krytí, kde bola dosiahnutá nižšia hodnota pri porovnaní na základe obratu za rok 2018, ale táto hodnota sa nachádza medzi dolným kvartilom a mediánovou hodnotou.

V skupine ukazovateľov aktivity môžeme pri porovnaní dosiahnutých hodnôt priemernými hodnotami za odvetvie v roku 2018 o pozitívnom hovoriť len pri ukazovateli doba splatnosti záväzkov, čo hovorí o dobrej platobnej disciplíne podniku v tejto oblasti. Ďalšie výsledky nie sú pre podnik veľmi lichotivé. Doba obratu zásob je omnoho

vyššia ako medián odvetvia, naopak doba splatnosti pohľadávok nižšia ako medián. Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku je nižšia ako dolný kvartil za odvetvie a obrat aktív je vyšší ako horný kvartil za odvetvie poľnohospodárstva. Doba obratu zásob bola dosiahnutá v roku 2018 na takmer 245 dní, čo je o viac ako 72 dní ako rok pred tým. Doba splatnosti pohľadávok, kedy v roku 2017 došlo v tejto oblasti v podniku k výraznému navýšeniu z 25 dní v roku 2016 na 183,81 dní v roku 2017. V roku 2018 podnik dosiahol výrazne rozdielnu hodnotu doby obraty splatnosti záväzkov a pohľadávok z obchodného styku, a tento rozdiel predstavuje niečo cez 105 dní. Z tohto pohľadu by mal podnik jednoznačne upraviť politiku splatnosti záväzkov. Ideálny stav v tejto oblasti je v roku 2015, kedy je takmer identická doba inkasa pohľadávok ako splatnosti záväzkov. Ukazovatele obrat aktív vypovedá o schopnosti „obrátienia“ sa majetku v tržbách. Obrat aktív nadobúda hodnoty z intervalu 0,73 - 1,09 v období rokov 2014 – 2019. Nakoľko konštrukcia ukazovateľov likvidity berie do úvahy krátkodobé cudzie zdroje a krátkodobé pohľadávky, nedostatky môžeme vidieť na porovnaní dosiahnutých hodnôt ukazovateľov likvidity podniku ABC za rok 2018 s odvetvím. Stredné hodnoty sú porovnateľné len pre pohotovú a celkovú likviditu, kedy sa dosiahnuté hodnoty približujú mediánu za odvetvie. Bežná likvidita zaznamenala pri oboch kritériách, a to majetku a obratu, nižšie hodnoty ako dosahujú podniky priemerne za odvetvie.

5.2 Návrh odporúčaní a opatrení

Na základe uskutočnených analýz by sme chceli stanoviť návrhy, odporúčania a opatrenia pre podnik ABC. Opatrenia sú realizovateľné a je možné ich vykonať v samotnom podniku.

Prvým z opatrení je ***upraviť politiku inkasa pohľadávok a splácania záväzkov***, nakoľko v roku 2018 podnik dosiahol rozdielnu hodnotu doby obraty splatnosti záväzkov a pohľadávok z obchodného styku, a tento rozdiel predstavuje 105 dní. Na základe tejto skutočnosti, by sme podniku ABC navrhli prehodnotiť politiku pohľadávok a záväzkov. Počet doby inkasa pohľadávok a úhrady záväzkov by mal optimálne na rovnakej úrovni, aby v podniku nedochádzalo k zvýšenému riziku napr. krízy podniku pre nedostatok peňažných

prostriedkov, strate odberateľov, dodávateľov a iným súčnosťam, ktoré by mali negatívny vplyv na zabezpečenie plynulej činnosti podniku. Na základe vykonanej finančnej analýzy by sa opatrenie úpravy doby inkasa pohľadávok a úhrady záväzkov premietlo aj v likvidite podniku, ktorá mala rozdielne hodnoty oproti priemerným hodnotám podnikov v odvetví poľnohospodárstvo.

Na základe analýzy sektora poľnohospodárstvo by sme mohli navrhnúť viaceré opatrenia pre tento sektor, ktoré by pomohli poľnohospodárom. Jednoznačne by sa mala **sprehl'adniť grantová podpora prostredníctvom kontaktného centra vybraného regiónu** a nie len Pôdohospodárskej platobnej agentúry so sídlom v Bratislave, nakoľko pre mnohých farmárov (väčšinou sú to starší ľudia) je získanie informácie, resp. ich pochopenie a príprava príslušnej dokumentácie náročná. Úlohou kontaktného miesta regiónu by mala byť neustála príprava podkladov na podávanie žiadostí zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (napr. platby na pestovanie cukrovej repy, chmeľu, vybrané druhy ovocia, zeleniny, bielkovinových plodín, chov oviec, bahníc, hovädzieho dobytku), zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (napr. poľnohospodárska práca v horských oblastiach, na poľnohospodársky pozemok, práca vo vinohradníctve, platby na lesnícko – environmentálne záväzky) a zo zdrojov štátneho rozpočtu SR.

Ďalším opatrením v tejto oblasti by mohla byť **stabilizácia príjmov poľnohospodárov štátom**. Opatrenie predstavuje vykrytie straty produkcie, alebo zníženie cien poľnohospodárov. Tieto opatrenia sú vykonávané v rámci Európskej únie a najznámejšia z takýchto stabilizácií príjmov je odškodnenie tých podnikateľov, ktorých sa dotklo sankciovanie Ruska za anexiu Krymu v roku 2014. Mnohí poľnohospodári však konštatujú, že prevažná časť sumy vo výške viac ako 2,5 mld. EUR, ktorá bola Európskou Úniou vyčlenená z rozpočtu na pomoc poľnohospodárom poistiť sa proti prepadu cien a stratám produkcie, mala malý vplyv. Z nášho pohľadu by bolo vhodné, aby podobné opatrenia vykonávala aj vláda SR v zastúpení rezortného ministerstva, nakoľko v súčasnosti evidujeme viaceré výkyvy a anomálie vo vyčíňaní počasia, ktoré doposiaľ naše územie nesužovali, alebo sužovali v menšej miere.

Medzi opatrenia, o ktorých najviac počúvame v súvislosti s ekologizáciou produkcie môžeme navrhnúť aj ***vybudovať systém ekologického a udržateľného poľnohospodárstva***. Prostredníctvom kľúčových ukazovateľov kvality pôdy a vody, rovnako aj biodiverzity a ovzdušia zabezpečiť hodnotenie efektívnosti realizácie rastlinnej a živočíšnej výroby. Ďalším opatrením v tejto oblasti by bolo zvýšenie ekologických platieb a vyššia podpora environmentálnych spôsobov hospodárenia podnikov v tejto oblasti, nakoľko vybudovanie ekologického a moderného poľnohospodárskeho podniku je nákladná záležitosť. Zanedbávanou oblasťou je aj oblasť podpory udržiavania vody v ekosystéme prostredníctvom zásad orby, obnovy mokradí, úpravy zhutnenej pôdy po ťažbe v lese a budovania protipovodňových zábran.

Záver

Poľnohospodárstvo na Slovensku využíva viac ako 19 000 kilometrov štvorcových pôdy určenej na poľnohospodárske účely, čo je menej ako 40 % krajiny. Negatívne môžeme hodnotiť správy o slovenskom poľnohospodárstve, kde sa môžeme dočítať informácie, že v uplynulých 30 rokoch nám klesol počet chovaného hovädzieho dobytká o viac ako 30 % a chov ošípaných o 80 %. Tieto informácie nie sú určite lichotivé pre nás ako spotrebiteľov, ale ani pre samotných farmárov, ktorý v dôsledku zlej finančnej situácie podniku musia zvážiť aj ukončenie poľnohospodárskej činnosti. Možný nezájem o činnosť v tejto oblasti má aj skutočnosť, že napr. dotácia na pracovníka v pestovaní obilia a olejní je 14 tisíc EUR za rok, pričom na zamestnanca ovocného sadu prípadne len 2,5 tisíc EUR ročne.

O problémoch môžeme rozprávať, ak zhodnotíme bilanciu zahraničného obchodu, kde môžeme konštatovať, že Slovenská republika nie je sebestačná. Dovoz výrobkov poľnohospodárstva a potravinárstva za rok 2018 bol o 5,5 % vyšší ako v roku 2017. Naopak vývoz sa znížil o 1,1 %. Celkové saldo zahraničného obchodu v tejto oblasti bolo v roku 2018 pasívne v hodnote viac ako 1,5 miliardy EUR. Množstvo z týchto faktorov vplýva aj na činnosť podnikov z poľnohospodárstva, ktoré v dôsledku podnikových kríz nie sú schopné pokračovať vo svojej činnosti z dôvodu poklesu tržieb a zvýšených nákladov na výrobu výrobkov živočíšnej a rastlinnej výroby. Práve z pohľadu finančného stavu sme sa pozreli na jeden podnik v tejto diplomovej práci.

Práca bola rozdelená do viacerých častí. V prvej z nich sme sa venovali teoretickému vymedzeniu finančnej výkonnosti, finančnej analýzy, prístupom k jej meraniu a pozreli sme sa aj na sektor poľnohospodárstva v kontexte financovania a ekonomiky. V ďalšej časti diplomovej práce sme stanovili hlavný a čiastkové ciele, ktoré môžeme považovať za splnené. Nasledovala časť metodika, kde sme sa venovali použitým metódam v práci a priblížili sme aj podnik, na ktorého účtovných výkazoch sme aplikovali metódy finančnej analýzy v časti Výsledky práce. Za pomoci použitia ukazovateľov aktivity, likvidity, rentability a zadlženosti a ich porovnaním s priemernými hodnotami podnikov za odvetvie

poľnohospodárstva sme stanovili návrhy a opatrenia v rámci finančného zdravia podniku. Rovnako sme analyzovali súbor 610 podnikov z odvetvia poľnohospodárstva za rok 2018.

Medzi opatrenia, ktoré sme navrhli, sú aj opatrenia, ktoré môžeme vnímať ako opatrenia pre efektívne fungovanie sektora poľnohospodárstvo. Prvky environmentálneho a udržateľného hospodárenia s pôdou a vodou by mali byť v záujme všetkých nás.

Bibliografické zdroje

Knihy a časopisy

- [1.]BARTOŠOVÁ, Viera; KRÁL, Pavol. *Methodological framework of financial analysis results objectification in Slovak Republic*. In: Jorunal of Modern Accounting and Auditing, 2017, 13: 394-400.
- [2.]DZIEKAŃSKI, Paweł. *Diversification synthetic indicator for evaluating the financial capacity of local government. The case of polish voivodeships*. In: Acta universitatis agriculturae et silviculturae mendelianae brunensis, 2017, 65.2: 611-619.
- [3.]FETISOVOVÁ, Eelena; VLACHYNSKÝ Karol, *Financie malých a stredných podnikov*. Bratislava: Edícia Ekonómia 2004. 7 s. ISBN 8089047874.
- [4.]FETISOVOVÁ, Elena a kol. *Podnikové financie*. 1. vyd. Bratislava : IuraEdition, 2009. 177 s. ISBN 978-80-8078-259-7.
- [5.]GALLO, Peter; MIHALČOVÁ, Bohuslava. *Business performance measuring by selected indicators*. In Marketing management, trade, financial and social aspects of business: conference proceedings of the 4th international scientific conference, Košice, 2016. s 143-148. ISBN 978-80-225-4293-7.
- [6.]JAKUBEC, Miroslav; KARDOŠ, Peter; KUBICA, Milan. *Riadenie hodnoty podniku, ako rýchlo a ľahko ohodnotiť podnik*. 1. vyd. Bratislava: Kartprint, 2005. 280s. ISBN 80-88870-48-8, 2005.
- [7.]KALOUDA, František. *Finanční analýza a řízení podniku*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Česnek, 2015. 287 s. ISBN: 978-80-7380-526-5.
- [8.]KNÁPKOVÁ, Adriana; PAVELKOVÁ, Drahomíra. *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada Publishing, 2013. 232 s. ISBN 987-80-247-4456-8.
- [9.]KOTULIČ, Rastislav; KIRÁLY, Peter; RAJČÁNIOVÁ, Miroslava. *Finančná analýza podniku*. 2. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2010. 238 s. ISBN 978-80-8078-342-6.

- [10.] LUKÁČ, Jozef; LUKÁČ, Jakub; ROZKOŠOVÁ, Anna. *Financial and economic performance in context of SMEs*. Košice: TypoPress, 2017. 212 s. ISBN 978-80-8129-082-4.
- [11.] MAŘÍK, Miloš - MAŘÍKOVÁ, Pavla. *Moderní metody hodnocení výkonnosti a oceňování podniku*. 2 vyd. Praha: Ekopress, 2005. 164 s. ISBN 8086119610.
- [12.] MATISKOVÁ, Darina - ŠEBEJ, Peter. *Finančná analýza v praxi*. 1.vyd. Brno: Tribun EU s.r.o., 2012. 133 s. ISBN 978-80-971152-1-0.
- [13.] ORESKÝ, Milan. *Finančná a ekonomická analýza obchodného podniku*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2016. 231 s. ISBN 978-80-225-4234-0.
- [14.] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: Metody, ukazatele, využití v praxi*. 5. vyd. Praha: Grada, 2015. 160 s. ISBN 978-80-247-5534-2.
- [15.] Stredné hodnoty finančných ukazovateľov ekonomických činností v Slovenskej republike za rok 2016. [1. vyd.]. Bratislava: CRIF - Slovak Credit Bureau, 2017. ISBN 978-80-971109-5-6.
- [16.] ŠULÁK, Milan; ZAHRADNÍČKOVÁ, Lenka. *Rozbor výkonnosti firem*. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita, 2013. 134 s. ISBN 978-80-261-0146-8.
- [17.] WÁGNER, Jaroslav. *Měření výkonnosti. Jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti*. Praha : Grada Publishing, 2009. 256 s. ISBN 978-80-247-2924-4.
- [18.] WANG, Zhihong; SARKIS, Joseph. *Corporate social responsibility governance, outcomes, and financial performance*. In: *Journal of Cleaner Production*, 2017, 162: 1607-1616.
- [19.] Zákon č. 431/2002 Z. z. Zákon o účtovníctve
- [20.] ZALAI, Karol, et al. *Finančno-ekonomická analýza*. Bratislava: Sprint dva, 2010. 446 s. ISBN 978-80-89393-15-2, 2010.

Internetové zdroje

- [21.] Ministerstvo poľnohospodárstva a regionálneho rozvoja SR. Zelená správa 2019 [online]. Bratislava. [cit. 2020-03-12]. Dostupné na: <https://www.mpsr.sk/zelena-sprava-2019/122---14968/>
- [22.] Ministerstvo poľnohospodárstva a regionálneho rozvoja SR. Správa o potravinárstve a poľnohospodárstve za rok 2018 [online]. Bratislava. [cit. 2020-03-10]. Dostupné na: file:///D:/DPIKA/sprava_o_polnohospodarstve_a_potravinarstve_sr_za_rok_2018.pdf
- [23.] Ministerstvo poľnohospodárstva a regionálneho rozvoja SR. Situácia v potravinárstve a poľnohospodárstve [online]. Bratislava. [cit. 2020-03-13]. Dostupné na:
file:///D:/DPIKA/sprava_o_polnohospodarstve_a_potravinarstve_sr_za_rok_2018.pdf
- [24.] STRAPÁČ, Martin. Sektor poľnohospodárstva na Slovensku [online]. Bratislava. [cit. 2020-03-10]. Dostupné na: <file:///D:/DPIKA/polnohospodarstvo.pdf>
- [25.] EUROPEAN COMMISSION. Prehľad faktov o Programe rozvoja vidieka na Slovensku na obdobie rokov 2014 – 2020 [online]. Strasbourg. [cit. 2020-03-12] Dostupné na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/rdp-factsheet-slovakia_sk.pdf
- [26.] Úrad vlády SR. Program rozvoja vidieka [online]. Bratislava. [cit. 2020-03-12] Dostupné na: <https://www.partnerskadohoda.gov.sk/program-rozvoja-vidieka>

Prílohy

Príloha A – Účtovné závierky podniku

Príloha A – Účtovné závierky podniku

SÚVAHA					
AKTÍVA					
Názov	31.12. 2018	31.12. 2017	31.12. 2016	31.12. 2015	31.12. 2014
SPOLU MAJETOK	1 909 108	2 259 395	1 614 340	1 562 206	1 440 457
Neobežný majetok	665 345	626 532	676 291	673 773	607 195
Dlhodobý nehmotný majetok súčet					
Aktivované náklady na vývoj					
Softvér					
Oceniťelné práva					
Goodwill					
Ostatný dlhodobý nehmotný majetok					
Obstarávaný dlhodobý nehmotný majetok					
Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok					
Dlhodobý hmotný majetok súčet	663 838	625 025	674 784	672 266	605 688
Pozemky					247
Stavby	158 059	176 633	195 387	212 602	687
Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí	420 760	369 157	408 426	388 865	278
Pestovateľské celky trvalých porastov					433
Základné stádo a ťažné zvieratá	80 040	74 256	65 992	65 820	73 854
Ostatný dlhodobý hmotný majetok					
Obstarávaný dlhodobý hmotný majetok	4 979	4 979	4 979	4 979	4 979
Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok					
Opravná položka k nadobudnutému majetku					
Dlhodobý finančný majetok súčet	1 507	1 507	1 507	1 507	1 507
Podielové cenné papiere a podiely v prepojených účtovných jednotkách					
Podielové cenné papiere a podiely s podielovou účasťou okrem v prepojených účtovných jednotkách					
Ostatné realizovateľné cenné papiere a podiely	1 507	1 507	1 507	1 507	1 507
Pôžičky prepojeným účtovným jednotkám					
Pôžičky v rámci podielovej účasti okrem prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné pôžičky					
Dlhové cenné papiere a ostatný dlhodobý finančný majetok					
Pôžičky a ostatný dlhodobý finančný majetok so zostatkovou dobou splatnosti najviac jeden rok					
Účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok					
Obstarávaný dlhodobý finančný majetok					
Poskytnuté preddavky na dlhodobý finančný majetok					
Obežný majetok	1 241 326	1 628 322	933 500	882 126	828 923
Zásoby súčet	1 108 903	786 335	821 878	674 192	579 382
Materiál	213 513	34 600	71 031	133 761	46 300

Nedokončená výroba a polotovary vlastnej výroby	521 697	494 384	504 944	388 735	394 678
Výrobky	202 443	139 344	125 507	89 050	74 573
Zvieratá	171 250	118 007	120 396	62 646	63 831
Tovar					
Poskytnuté preddávky na zásoby					
Dlhodobé pohľadávky súčet	2 684	1 000			
Pohľadávky z obchodného styku súčet					
Pohľadávky z obchodného styku voči prepojeným účtovným jednotkám					
Pohľadávky z obchodného styku v rámci podielovej účasti okrem pohľadávok voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné pohľadávky z obchodného styku					
Čistá hodnota zákazky					
Ostatné pohľadávky voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné pohľadávky v rámci podielovej účasti okrem pohľadávok voči prepojeným účtovným jednotkám					
Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu					
Pohľadávky z derivátových operácií					
Iné pohľadávky					
Odložená daňová pohľadávka	2 684	1 000			
Krátkodobé pohľadávky súčet	116 966	836 503	103 678	193 899	205 887
Pohľadávky z obchodného styku súčet	39 766	57 966	60 516	139 907	154 397
Pohľadávky z obchodného styku voči prepojeným účtovným jednotkám					
Pohľadávky z obchodného styku v rámci podielovej účasti okrem pohľadávok voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné pohľadávky z obchodného styku	39 766	57 966	60 516	139 907	154 397
Čistá hodnota zákazky					
Ostatné pohľadávky voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné pohľadávky v rámci podielovej účasti okrem pohľadávok voči prepojeným účtovným jednotkám					
Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu					
Sociálne poistenie					
Daňové pohľadávky a dotácie	64 899	764 540	30 098	28 385	16 082
Pohľadávky z derivátových operácií					
Iné pohľadávky	12 301	13 997	13 064	25 607	35 408
Krátkodobý finančný majetok súčet					
Krátkodobý finančný majetok v prepojených účtovných jednotkách					
Krátkodobý finančný majetok bez krátkodobého finančného majetku v prepojených účtovných jednotkách					
Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely					
Obstarávaný krátkodobý finančný majetok					
Finančné účty	12 773	4 484	7 944	14 035	43 654
Peniaze	7 046	1 510	1 526	6 937	3 722
Účty v bankách	5 727	2 974	6 418	7 098	39 932
Časové rozlíšenie súčet	2 437	4 541	4 549	6 307	4 339
Náklady budúcich období dlhodobé					
Náklady budúcich období krátkodobé	2 437	4 541	4 549	6 307	4 339

PASÍVA					
Názov	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	1 909 108	2 259 395	1 614 340	1 562 206	1 440 457
Vlastné imanie	796 643	794 667	794 762	792 583	787 067
Základné imanie súčet	2 926	2 926	2 926	2 926	2 926
Základné imanie	2 926	2 926	2 926	2 926	2 926
Zmena základného imania					
Pohľadávky za upísané vlastné imanie					
Emisné ážio					
Ostatné kapitálové fondy	963	963	963	963	963
Zákonné rezervné fondy	1 036	1 036	1 036	1 036	1 036
Zákonný rezervný fond a nedeliteľný fond	1 036	1 036	1 036	1 036	1 036
Rezervný fond na vlastné akcie a vlastné podiely					
Ostatné fondy zo zisku	321 318	321 318	321 318	321 318	321 318
Štatutárne fondy					
Ostatné fondy	321 318	321 318	321 318	321 318	321 318
Oceňovacie rozdiely z precenenia súčet					
Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov					
Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastín					
Oceňovacie rozdiely z precenenia pri zlúčení, splynutí a rozdelení					
Výsledok hospodárenia minulých rokov	461 824	461 919	461 654	460 824	459 323
Nerozdelený zisk minulých rokov	461 824	461 919	461 654	460 824	459 323
Neuhradená strata minulých rokov					
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	8 576	6 505	6 865	5 516	1 501
	1 073	1 419			
Záväzky	196	311	758 433	690 323	543 816
Dlhodobé záväzky súčet	333 719	267 366	272 906	301 672	234 789
Dlhodobé záväzky z obchodného styku súčet					
Záväzky z obchodného styku voči prepojeným účtovným jednotkám					
Záväzky z obchodného styku v rámci podielovej účasti okrem záväzkov voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné záväzky z obchodného styku					
Čistá hodnota zákazky					
Ostatné záväzky voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné záväzky v rámci podielovej účasti okrem záväzkov voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné dlhodobé záväzky	14 639	21 956	26 618	71 452	112 420
Dlhodobé prijaté preddavky					
Dlhodobé zmenky na úhradu					
Vydané dlhopisy					
Záväzky zo sociálneho fondu	4 638	4 788	4 885	4 684	4 539

Iné dlhodobé záväzky	314 442	240 622	240 431	222 634	107 627
Dlhodobé záväzky z derivátových operácií					
Odložený daňový záväzok			972	2 902	10 203
Dlhodobé rezervy					
Zákonné rezervy					
Ostatné rezervy					
Dlhodobé bankové úvery					
Krátkodobé záväzky súčet	588 061	384 150	324 213	187 935	145 854
Záväzky z obchodného styku súčet	519 105	313 187	271 274	140 457	101 010
Záväzky z obchodného styku voči prepojeným účtovným jednotkám					
Záväzky z obchodného styku v rámci podielovej účasti okrem záväzkov voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné záväzky z obchodného styku	519 105	313 187	271 274	140 457	101 010
Čistá hodnota zákazky					
Ostatné záväzky voči prepojeným účtovným jednotkám					
Ostatné záväzky v rámci podielovej účasti okrem záväzkov voči prepojeným účtovným jednotkám					
Záväzky voči spoločníkom a združeniu	697	697	697	697	697
Záväzky voči zamestnancom	41 185	27 478	29 342	26 727	25 271
Záväzky zo sociálneho poistenia	20 787	16 322	17 744	16 252	15 281
Daňové záväzky a dotácie	4 724	3 429	3 246	2 676	2 924
Záväzky z derivátových operácií					
Iné záväzky	1 563	23 037	1 910	1 126	671
Krátkodobé rezervy	45 839	34 636	31 848	31 045	34 548
Zákonné rezervy	45 839	34 636	31 848	31 045	34 548
Ostatné rezervy					
Bežné bankové úvery	105 577	733 159	129 466	169 671	128 625
Krátkodobé finančné výpomoci					
Časové rozlíšenie	39 269	45 417	61 145	79 300	109 574
Výnosy budúcich období dlhodobé					
Výnosy budúcich období krátkodobé	39 269	45 417	61 145	79 300	109 574

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT					
Názov	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Čistý obrat	1 629 950	1 640 250	1 466 123	1 506 336	1 564 643
Výnosy z hospodárskej činnosti spolu	2 704 008	2 643 514	2 598 555	2 775 333	2 584 198
Tržby z predaja tovaru					
Tržby z predaja vlastných výrobkov	1 584 565	1 607 256	1 410 778	1 455 768	1 476 619
Tržby z predaja služieb	45 385	32 995	55 345	50 567	88 024
Zmeny stavu vnútroorganizačných zásob	137 968	-5 420	205 236	2 829	2 808
Aktivácia	53 167	51 869	40 648	36 636	33 056
Tržby z predaja dlhodobého nehmotného majetku, dlhodobého hmotného majetku a materiálu	27 480	17 781	13 329	301 520	97 697
Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti	855 443	939 033	873 219	928 013	885 994
Náklady na hospodársku činnosť spolu	2 669 804	2 608 979	2 564 787	2 744 788	2 553 044
Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru					
Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok	1 303 148	1 310 862	1 307 701	1 398 964	1 254 821
Opravné položky k zásobám					
Služby	285 070	282 055	277 791	277 421	294 068
Osobné náklady	797 581	670 818	666 522	630 963	603 855
Mzdové náklady	580 547	488 694	486 938	459 784	438 298
Odmeny členom orgánov spoločnosti a družstva					
Náklady na sociálne poistenie	198 011	167 196	165 532	157 896	151 080
Sociálne náklady	19 023	14 928	14 052	13 283	14 477
Dane a poplatky	51 082	50 938	50 554	51 253	64 514
Odpisy a opravné položky k dlhodobému nehmotnému majetku a dlhodobému hmotnému majetku	168 382	239 498	157 416	210 122	207 076
Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku	168 382	239 498	157 416	210 122	207 076
Opravné položky k dlhodobému nehmotnému majetku a dlhodobému hmotnému majetku					
Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu	9 118	5 668	5 651	103 241	66 690
Opravné položky k pohľadávkam	1 195	774	55 831	26 011	26 028
Ostatné náklady na hospodársku činnosť	54 228	48 366	43 321	46 813	35 992
Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti	34 204	34 535	33 768	30 545	31 154
Pridaná hodnota	232 867	93 783	126 515	-130 585	51 618
Výnosy z finančnej činnosti spolu				6	6
Tržby z predaja cenných papierov a podielov					
Výnosy z dlhodobého finančného majetku súčet					
Výnosy z cenných papierov a podielov od prepojených účtovných jednotiek (665A)					
Výnosy z cenných papierov a podielov v podielovej účasti okrem výnosov prepojených účtovných jednotiek					
Ostatné výnosy z cenných papierov a podielov					
Výnosy z krátkodobého finančného majetku súčet					
Výnosy z krátkodobého finančného majetku od prepojených účtovných jednotiek					

Výnosy z krátkodobého finančního majetku v podielovej účasti okrem výnosov prepojených účtovných jednotiek					
Ostatné výnosy z krátkodobého finančního majetku					
Výnosové úroky				6	6
Výnosové úroky od prepojených účtovných jednotiek					
Ostatné výnosové úroky				6	6
Kurzové zisky					
Výnosy z precenenia cenných papierov a výnosy z derivátových operácií					
Ostatné výnosy z finančnej činnosti					
Náklady na finančnú činnosť spolu	22 569	25 644	24 529	26 126	29 134
Predané cenné papiere a podiely					
Náklady na krátkodobý finančný majetok					
Opravné položky k finančnému majetku					
Nákladové úroky	20 580	21 343	22 115	21 231	25 650
Nákladové úroky pre prepojené účtovné jednotky					
Ostatné nákladové úroky	20 580	21 343	22 115	21 231	25 650
Kurzové straty					
Náklady na precenenie cenných papierov a náklady na derivátové operácie					
Ostatné náklady na finančnú činnosť	1 989	4 301	2 414	4 895	3 484
Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	-22 569	-25 644	-24 529	-26 120	-29 128
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením	11 635	8 891	9 239	4 425	2 026
Daň z príjmov	3 059	2 386	2 374	-1 091	525
Daň z príjmov splatná	4 743	4 358	4 304	6 210	8 276
Daň z príjmov odložená	-1 684	-1 972	-1 930	-7 301	-7 751
Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom					
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie po zdanení	8 576	6 505	6 865	5 516	1 501